

CAMPINIA

DRIEMAANDELIJKS BLAD VAN HET STREEKARCHIVARIAAT

NOORD-KEMPENLAND

5E JAARGANG

JANUARI 1976

NR, 20

REDAKTIE: W, KLAASEN, STREEKARCHIVARIS

M. VAN DER HEIJDEN BRUNING, ADJUNKT-STREEKARCHIVARIS

REDAKTIEADRES: TORENSTRAAT 1, OIRSCHOT

POSTBUS 11

TEL, 04997 - 2828 - TOESTEL 33

DE PRIJS VOOR EEN ABONNEMENT BEDRAAGT F 9,-- PER JAAR, VANAF 1 APRIL 1976, BIJ VOORUITBETALING TE VOLDOEN, TE STORTEN OP POSTGIROREKENING 1069032 VAN DE GEMEENTE OIRSCHOT MET VERMELDING ABONNEMENT CAMPINIA.

DE PRIJS VOOR LOSSE NUMMERS IS F 3,-- PER STUK.

INDIEN OPZEGGING NIET SCHRIFTELIJK IS MEDEGEDEELD VOOR HET BEGIN VAN HET NIEUWE KALENDERJAAR, WORDT HET LIDMAATSCHAP VOOR HET VOLGENDE JAAR AUTOMATISCH VOORTGEZET.

Uitgeversrecht: Streekarchivariaat Noord7Kempenland

N.B. Op schriftelijk verzoek kan toestemming tot overname worden gegeven.

Geachte abonnee,

Met de voor U liggende 20ste aflevering is de vijfde jaargang van onze periodiek afgesloten. In de loop van de komende maanden zal de alfabetische gemengde index op de eerste 5 jaargangen van Campinia gereedkomen. Hierdoor wordt de periodiek een handig naslagwerk voor onderzoekers van diverse pluimage. Wij kunnen U deze index (een boekje van + 200 bladzijden) leveren tegen het luttel bedrag van f 6,--. Onz7 lezers, die nog niet op deze index hebben ingeschreven, willen wij erop attenderen, dat slechts een beperkt aantal exemplaren zal worden gedrukt en dat een herdruk financieel niet haalbaar is. Wilt U dus deze index ontvangen, dan gelieve U ons dit binnen 14 dagen te berichten.

Zoals in aflevering 17 reeds aangekondigd, zal na afsluiting van het eerste lustrum een bescheiden jubileum-editie worden verzorgd. Wij hebben deze editie gepland voor april 1976. De tevens in aflevering 17 aangekondigde archiefdag voor onze abonnees zal worden gehouden op zaterdag 8 mei 1976. Wij nodigen U uit, op deze dag eens uit te breken en een bezoek te brengen aan Oirschot, een der mooiste dorpen van het Brabantse land, gezegend met oude monumenten en archieven, met een heerlijke historische sfeer, een prachtige natuur en gastvrije mensen. Samen met enthousiaste en ter zake kundige heemliefhebbers zullen wij trachten, deze dag voor U onvergetelijk te maken. Vijf sfeervolle en degelijke Oirschotse eetgelegenheden rond het marktplein kunnen U tegen billijke vergoeding op culinair genot vergaSten. De Oirschotse Horecabedrijven hebben hun volledige medewerking voor deze dag toegezegd. Oirschotse heemkenners willen U gaarne rondleiden door het monumentale dorp. In de oude raadselder van Oirschot zal een unieke tentoonstelling worden gehouden van Kempische archivalia en prehistorische vondsten. Tijdens een colloquium zal over een Kempisch of Brabants onderwerp een lezing worden gehouden. Tot besluit van deze dag zal de familie Klaasen vroeg in de avond een muzikaal programma aanbieden van oude, klassieke en volksmuziek.

Wij verzoeken U bijgaand formulier zo spoedig mogelijk ingevuld aan ons te retourneren, indien U deze dag wilt meebeleven, zodat wij de nodige voorbereidingen kunnen treffen. Aan degenen, die aan onze uitnodiging gehoor geven, zullen wij te zijner tijd een programma van deze dag doen toekomen. Wij stellen dit contact met onze abonnees en lezers ten zeerste op prijs.

De Redactie.

Geachte abonnee,

Dank aan degenen die reageerden op het verzoek van de redactie, in het juli-nummer gedaan, om een beoordeling te geven van de artikelen in CAMPINIA: Sommigen schreven een brief, anderen vulden het formulier in. Na aftrek van de onvolledig ingevulde bleven er - schrikt U niet - slechts 28 voor vergelijking geschikte formulieren over. Daar konden we vanzelfsprekend geen duidelijke, verantwoorde conclusies uit trekken. Toch was het voor ons interessante lektuur, en een resultaat in grote lijnen willen we U niet onthouden. **We** geven het met het nodige voorbehoud.

Het gretigst gelezen bleken de volksverhaaltjes van Cornelis Rijken, de Veldhovense schoolmeester. (Voor de belangstellenden: Rijken verzoon die verhalen niet zelf, maar tekende ze op onder de verzamelnaam "Sagen en legenden uit Duisel en omstreken" uit mondelinge overlevering - vertellingen van zijn vader - en niet nader aangeduide "verzamelingen".) Deze kregen in totaal het hoogste aantal punten en werden ook het meest frekwent met het cijfer 3 gewaardeerd. U hebt meester Rijken in het vorige nummer moeten missen, en ook deze keer ontbreekt hij. We hadden de ruimte tijdelijk nodig voor ander zeer lezenswaardig materiaal, maar hij komt terug.

De belangstelling bleek tevens groot te zijn voor de "toponymica", die een goede tweede plaats bezetten. Wij hebben hiervan notie genomen. Een aansporing voor onze toponymist, de heer Van den Bosch, om op de ingeslagen weg door te gaan. De onderdelen die verder relatief dikwijls een 3 kregen, waren de jaarkronieken (tot voor kort: gewoonte- en landrechten) van Oirschot-Best, alsmede de geschiedenis van het Hof van Heerenbeke en de diverse oorkonden.

Naar verhouding bleek de minste interesse te bestaan voor de "genealogica", gevolgd door de "vrijwillige rechtspraak Veldhoven" en de "bestuursvergaderingen Veldhoven". Toch durven wij uit de beperkte gegevens niet af te leiden, dat men die hoofdstukken in het algemeen niet leest, te meer daar ze nog door verscheidene inzenders met een 2 óf 3 werden beoordeeld.

De rest, daar waren de meningen over verdeeld. Wat de één beoordeelt met een 3 en uitroeptekens, dat kan voor de ander achterwege blijven. Het hoofdstuk betreffende Oirschotse leengoederen wordt door relatief veel inzenders "zo nu en dan" ingezien; de "bijdragen van lezers" (waaronder de artikelen over de Cecilia-parochie te Veldhoven) halen ook een aardig gemiddelde. We menen nog te mogen veronderstellen, dat elke geïnteresseerde abonnee wel minstens twee hoofdstukken in CAMPINIA vindt die hem bijzonder aanspreken. Ook in de toekomst zullen wij dus naar veel variatie blijven streven.

Wilt U, lezer, alsnog reageren: graag. Wij betuigen ook onze erkentelijkheid aan degenen, die suggesties deden voor te behandelen onderwerpen en aan degenen die een bijdrage aanboden. Als U ons Uw artikel nog niet ter beoordeling hebt toegezonden, mogen we het dan zeer binnenkort verwachten?

Wellicht zijn er onder U, die vanuit hun speciale belangstelling eens een meer-omvattend onderzoek willen Verrichten en aan de hand

daarvan één of meer artikelen schrijven. Vanzelfsprekend: vanuit de bronnen, de archieven dus. De redactie van CAMPINIA komt zelf aan die uitgebreide studies niet toe. Wij denken hier bijvoorbeeld aan de geschiedenis (of facetten uit de geschiedenis) van: landgoederen, herenhuizen en hun eigenaars (zoals Hooghuys en Ten Bergh te Oirschot, De Baest te Middelbeers); wind- en watermolens in Best, Oirschot en Veldhoven; de oude bank en rechtsmacht van Oerle; de kerken en het kapittel van Oirschot; scholen in Best, Oirschot en Veldhoven; beroepen en ambachten in Kempenland; joodse gemeenschappen in Veldhoven en Oirschot/Best. Wie een poging wil wagen, helpen wij graag op weg.

Als U dit leest, werken wij al weer hard aan de volgende CAMPINIA. Hopende, dat de "gemiddelde abonnee" de artikelen beter leest dan de inleiding!

De redactie.

INHOUD

I.	De dakpannen van de veldwachterswoning (door de heer P.A. Gondrie)	149
II.	De vrijwillige rechtspraak in de dingbank Zeelst-Veldhoven-Blaarthem (vervolg)	151
III.	De notulen der vergaderingen van schepenen, burgemeesters, =meesters, kerkmeesters, zettters en notabelen der in de dingbank van Zeelst-Veldhoven-Blaarthem verenigde dorpen	154
IV:	Jaarkronieken uit de schepenprotokollen van Oirschot-Best (vervolg) (door J. Santegoeds, Nuenen)	158
V	a. De oorkonden van Best en Oirschot vanaf de 14e eeuw (vervolg) nr. 72. Schepenoorkonde van Oirschot nr. 73. Schepenoorkonde van Oirschot	162
	b. De Veldhovense oorkonden (Oerle, Meerveldhoven, Zeelst, Veldhoven, Zonderwijk) vanaf de 13e eeuw (vervolg) nr. 22. Oorkonde van Gheraert Heer van Bouters- hem	163
	d. De oorkonden van Beers vanaf de 14e eeuw (ver- volg) nr. 10. Schepenoorkonde van 's-Hertogenbosch	164
VI.	Oude Toponymica (vervolg) (door J. van den Bosch)	164
VII.	Genealogica	170
	1. Veldhovense geslachten van der Linden (Verlinden) van 1667 af (vervolg)	170
	2. Echtparen van Croonenburg van 1620 tot 1972 (door A.B. van Cronenburg, Rotterdam) (vervolg)	172
VIII.a.	Huizen en hun bewoners te Oirschot vanaf de zeventiende tot de twintigste eeuw (vervolg) nr. 32. "Swaenborgh"	174
	b. Huizen en hun bewoners te Best van de zeventiende tot de twintigste eeuw nr. 1. "De Burchhoef", Hoefweg 4, sektie C 1001	176
IX.	Beerse borgbrieven (door Jos van Gils, Raadhuisstraat 229, Best)	178

INHOUD (vervolg'

X.	Lijst van Kempische plaatsen met opgave van hun bijdrage in de kwartierquote van Kempen- land in 1806	182
XI.	Lezers leveren hun bijdrage	183
	1. De parochie van de H. Caecilia te Veldhoven onder het pastoraat van Gerardus Verhoeven, 1826 - 1875 D. De pastoor en mens Gerardus Verhoeven (door Th. A. Kuypers)	183
	2. Echtparen van Croonenburg (door A.B. van Cronenburg, Drievrienden- straat 31 B, Rotterdam-3) (vervolg)	187
XII.	Oirschotse Leengoederen (oirschot-Best)	191
XIII.	Nog meer ingekomen personen in Oirschot-Best (Eerste helft 17e eeuw)	193
XIV.	Archivalia aangaande de oude Kempische gilden (vervolg) nr. 13. Kaart van het St.-Odulphus-Voetboog- gilde te Best	195

CORRIGENDA

1. Aflevering 17, blz. 18 en 19, J t/m M

vanaf 1919 is de benaming roeden en ellen veranderd in "are" en "centiare" (A en CAI

(Corrector: M.E. Baron Bentinck)

2. Aflevering 19, blz. 117: Hoerenbeek

"In 1924 (niet in 1926) werd Heerenbeek verkocht aan Christiaan Cornelis André van Gorp, fabrikant te Tilburg. Na zijn overlijden ging het over op de weduwe Martine Margaretha van Vlokhoven, wonende te Den Haag en later te Den Bosch: kasteel, huis, schuur en tuin, groot 1 ha 49 a 55 ca. Na het overlijden van de weduwe ging het goed over op haar dochter Maria, Anna, Josephina, Emelie van Gorp, gehuwd met Maximiliaan Th. M. IVósten. Sinds 1946 bewonen deze laatsten het landgoed Hoerenbeek te Oirschót.

(Correctrice: Mevr. M. Disten-van Gorp)

I. DE DAKPANNEN VAN DE VELDWACHTERSWONING

(door de gemeentesecretaris van Best, de heer P.A. Gondrie)

(vervolg)

Hij laakt vervolgens ook de wijze van voorbereiding van het schorsingsvoorstel door burgemeester en wethouders: niet op een behoorlijke wijze zoals de wet voorschrijft. Een quasi-voorbereiding, zegt hij, waarbij niets blijkt, waaruit geconstateerd kan worden, dat tot schorsing in een raadsvergadering, welke zelfs niet met inachtneming van den wettelijk voorgeschreven termijn werd uitgeschreven, moest worden overgegaan.

"Of", zo vraagt hij, "beschouwde het achtbaar college het onderzoek als voldoende door na afloop dier vergadering (B. en W.-vergadering van 14 oktober) naar de veldwachterswoning te gaan, en te zien of het waar was, dat er op die woning een 100-tal pannen lag, die sedert ongeveer drie jaren geleden door H. van Heeswijk van uit Swalmen waren betrokken en tot kort voordien gediend hadden tot dekking van diens varkenshok én kalkloods?"

Op zijn minst genomen was het eis van collegialiteit of beter nog een eis van billijkheid en fatsoen geweest, volgens de heer Dobbelare, om bij "het hoor" ook "het wederhoor" te gedogen. "Is er ooit een aangeklaagde veroordeeld, wien niet de gelegenheid werd geschonken zich behoorlijk te verdedigen? Is daarop ons geheele vechtsstelsel niet gebaseerd? Eist de natuurwet zelfs dat niet?"

De burgemeester deelt dan mede, dat nog op de dag van het raadsbesluit tot zijn schorsing en vóórdat hij iets van het gebeurde kon weten, de heren H. van Heeswijk, opzichter, Cornelis Berens, aannemer en A. de Poorter, "werkman aan die bewuste woning", een uitvoerig protest aan de Heer Commissaris der Koningin hebben verzonden. Hierin wordt gesteld, dat bij het dekken van de bouw en de bijbouw van de veldwachterswoning bleek, dat er een 130-tal pannen tekort kwam, die de leverancier, de firma H. Derkinderen alhier, niet onmiddellijk scheen bij te kunnen leveren. De aannemer Cornelis Berens had toen eigenmachtig, zonder voorkennis van wie dan ook, am de bouw verder dicht te kunnen dekken, de pannen genomen van de kalkloods van Henricus van Heeswijk. Deze had die pannen twee jaren geleden voor eigen gebruik van de firma Kluijtmans, Dóbbelaere en Co. te Swalmen gekocht.

De indiëners van het protest verklaarden uitdrukkelijk dit feit geheel voor hun rekening en verantwoording te nemen; de burgemeester was van de gebeurtenis geheel onkundig en had daaraan geheel geen schuld. Zij waren er bovendien van overtuigd, dat de burgemeester, zo deze niet met verlof afwezig was geweest, hij ten strengste zou hebben geprotesteerd.

Nog hadden ze hiermede niet alle pijlen van hun boog geschoten, want ten slotte wensten zij beleefd mede te delen, dat van een eventuele levering waarvan de gemeentewet sprak in geen opzicht sprake kon wezen, daar het "tijdstip van aflevering van het Werk" gesteld was op 15 december a.s.. Vóór die tijd zouden de gewraakte pannen reeds

zijn vervangen; "trouwens Henricus van Heeswijk meergenoemd heeft terstond, toen hem bekend was dat zijne pannen gebruikt waren, de bedoelde pannen laten afhalen, daar de burgemeester hem steeds verboden had bij werken voor de gemeente pannen van bedoelde firma Kluijtmans, Dobbelaere en Co. te Swalmen, te gebruiken." De burgemeester vervolgt dan zijn requisitoir tegen de raad "waart gij niet met zulk een ongemotiveerden, koortsachtigen haast te werk gegaan, maar eerst na kalm overleg en waardig onderzoek tot een beslissing overgegaan, dan hadt gij stellig U tot hen gewend en zij zouden U verklaard hebben, wat-zij thans hebben vervat in opgeweld protest. Dat gij van Heeswijk, die toch door Uwen raad als opzichter over den bouw der veldwachterswoning' was aangesteld, in deze zaak niet hebt gehoord, is op zijn minst onverantwoordelijk te noemen." Met een woord van dank aan de heren Suetens en van Abeelen, "die getoond hebben den waren weg te willen opgaan" en het uitspreken van "een heftig protest over de wijze, waarop deze zaak door de wethouders en door de meerderheid van den raad is behandeld", besloot de burgemeester zijn verdedigingsrede. Hij droeg de secretaris op deze verdediging in haar geheel in de notulen op te nemen. De raad had (nog) geen weerwoord, want het volgende punt van de agenda was "een request van Adrianus de Wert, handelaar te Best, d.d. 21 oktober 1909, waarin hij op verschillende gronden handhaving der schorsing verzoekt", o.a.

1. omdat van Heeswijk gemeente-architect is en vertegenwoordiger van de pannenfabriek van Dobbelaere (burgemeester);
2. omdat H. van Heeswijk hypothecaire schuldenaar is van Dobbelaere (burgemeester).

Bovendien de gebouwen waren afgewerkt en opgeleverd en de pannen met windveren vastgemaakt. Ook de vorstpannen waren goed aangesmeerd en afgewerkt met kalkspecie en konden zonder breken niet meer worden verwijderd. Tegen de muur van het kleiner gebouwtje waren ze met kalk afgesmeerd, "alsof die pannen in der eeuwigheid moesten blijven liggen, wat ook beslist het geval zoude geweest zijn, ware het niet dat het Uwen raad behaagde op 16 oktober Dobbelaere als raadslid te schorsen."

De voorzitter stelt vervolgens voor dit adres voor kennisgeving aan te nemen, daar de zaak thans thuis behoort bij Gedeputeerde Staten. Er ontspint zich dan een discussie tussen de voorzitter en het lid van de Spijker. Uiteindelijk stelt de voorzitter vast, dat de raad er feitelijk zich niet meer mee kan bemoeien en dat de kwestie door Gedeputeerde Staten moet worden uitgemaakt. Eind oktober verschijnt er in druk een OPEN BRIEF van vele kiezers der gemeente Best aan den Edelachtbaren Heer Burgemeester J.F.M. Dobbelaere. Hierin wensen zij de burgemeester hun oprechte dank te betuigen en hem de verzekering te geven dat zij meer dan ooit besdfen, dat het vertrouwen hem bij de stembus van juli j.l. wederom geschonken, door hen op de juiste man is gesteld.

Gedachtig aan het Oud-Flollandsch devies "Eendracht maakt Macht" zullen wij, nog meer dan tevoren ons voor U beijveren, en wij zullen er naar streven, dat gij in de naaste toekomst omringd zult worden

door eenen Raad, die de gevoelens deelt van de meerderheid der ingezetenen." Het stuk was ondertekend met "Veel kiezers-ingezetenen".

(wordt vervolgd)

II. DE VRIJWILLIGE RECHTSPRAAK IN DE DINGBANK ZEELST-VELDHOVEN-BLAARTHEM.

(vervolg)

133. B. 10-3-1617 blz. 178/1

Adriaen Goidtschalcks van Reyden en Hendrick Janssen Poelen, c.s., voor de ene helft, alsmede Willem Janssen Wandt van 's-Hertogenbosch en Splinter van Vooren, deurwaarder van de Raad van Brabant, c.s., voor de andere helft, allen erfgenamen van Jenneken dochter van Gijsbert Augustijns, hebben overgedragen aan Bartholomeus Hendrick van der Waerden:

een beemd te Blaarthem, genaamd Augustijns Voorsten Beempt, met de daartoe behorende dijk, "grachten" en straten (belendende percelen: Jan Joosten, de weduwe Lysken Goyaert van den Broock, Hendrick Janssen Poolen, Anthonis Joosten).

Mocht er een nu onbekende last op het goed blijken te rusten, dan zullen de verkopers de koper schadeloos stellen tegen de 16de penning, de cijns tegen de 32ste penning en de erfroggepacht tegen 100 gld. per mud.

Schepenen: Jan Claessen - Jan Joosten

434. B. 10-3-1617 blz. 178/2

Dezelfde verkopers hebben overgedragen aan de genoemde Bartholomeus een stuk akkerland te Blaarthem, genaamd de Coppes Acker (belendende percelen: Wouter Wouters, Claes Hendricx, Hendrick van Asperen, pastor te Blaarthem, Bartel Hendricx).

Mocht er op het goed een nu onbekende last blijken te rusten, dan zal schadeloosstelling geschieden zoals is vermeld in de vorige akte.

Schepenen: Jan Claessen - Jan Joosten

435. B. 10-3-1617 blz. 179/1

Dezelfde verkopers hebben overgedragen aan Willem Coolen: een stuk akkerland te Blaarthem, genaamd de Augustijn Bundere, met de ertoe behorende straat (belendende percelen: Goert Adriaens, Peeter Janssen, Hendrick Hendricx).

Mocht'er op het goed een nu onbekende last blijken te rusten, dan zal schadeloosstelling geschieden zoals in de beide vorige akten is vermeld.

Schepenen: Jan Claessen - Jan Joosten

436. Zo.-Ve. 18-4-1617 blz. 179/2-180/1

Goyaert Hermans, wonende te Brussel, heeft, in de persoon van zijn gemachtigde Thomas Diericx, verklaard, dat hij, Goyaert, het huis met ertoe behorende hof en gronden, gelegen te Zonderwijk-Veldhoven, dat hij op 29 oktober 1614 in "beleeninghe" had overgedragen aan Jan Peeter Daniels en dat door Dierick Peeters - wonende te Vessem - was vernaderd, een maand na eerder genoemde overdracht heeft verkocht aan Dierick Peeters, welke laatste het sindsdien heeft bezeten; voorts dat hij, Goyaert, dit bezit en gebruik goedkeurt als voortgekomen zijnde uit de koop, en ten behoeve van de koper afziet van alle rechten die hij en zijn nakomelingen nog op het goed zouden kunnen hebben.

Schepenen: Dierick van Hove - Adriaen Janssen
(Op 5 mei 1619 verklaart Thomas Diericx als gemachtigde van Goyaert Hermans, dat alle schulden die Dierick Peeters tengevolge van bovengenoemde koop had, zijn afgelost.)

437. Ve. 18-4-1617 blz. 180/2

Dierick Peeters en Jacop Peeters hebben besloten tot een erfmingeling (= ruiling van onroerende goederen) en zijn tot het volgende resultaat gekomen.

Jacop Peeters, als voogd van zijn echtgenote, krijgt de helft van het huis met de helft van de boomgaard die uitkomt recht op de oude pallen, gelegen onder Schoot in Veldhoven (belendende percelen: Dierick Peeters, Jan Reynders en anderen, Aert Franssen, Dierick Peeters). Dierick Peeters krijgt het deel "in den hoeck", dat aan hemzelf en aan de genoemde Jacop als voogd van diens echtgenote ten deel is gevallen, eveneens gelegen onder Schoot in Veldhoven (belendende percelen: Aert Franssen, Dierick Peeters, Heylken weduwe van Jan Danen, Jacop Peeters). Verder belooft Jacop, aan Dierick op eerstkomende Lichtmis 135 gld. te betalen.

Schepenen: Dierick Hendricx van Hoeve - Adriaen Janssen

438. Ve. 18-4-1617 blz. 18¹/₁

Dierick Jacobs, wonende onder Schoot in Veldhoven, belooft elk jaar vanwege Dierick Peeters drie spint koren te betalen aan het kapittel van Den Bosch, zolang tot hij, Jacobs; aan Dierick Peeters de geleende som van 7 gid. zal hebben terugbetaald.

Schepenen: Dierick Hendricx van Hoeve - Adriaen Janssen

439. 1-5-1617 blz. 181/2

Wouter Hendricx belooft drie jaar na laatstleden Lichtmis aan de onmondige kinderen van Frans van den Velde en Lysken Lauwreysdochter de som van 100 gld. te betalen met een interest van 6 gid. per jaar.

Schepenen: Peeter Wouters - Cornelis Janssen
(Afgelost: 29 november 4)30)

440. 4-8-1616 blz. 181/3-182/1

P. van Eyck, Jan Ypelaer, Fr. Grevenbrouck en Renier Surmont, naaste bloedverwanten en geboren momboirs van Anthonis, zoon van Roedolff van Eyck en Joanne Berwouts, machtigen Roedolff van Eyck om, ten behoeve van zijn zoon Anthonis, een akker genaamd het Heestervelt te ruilen tegen een akker, die in het bezit is van Claes Hendricx en diens kinderen en omsloten wordt door de erven behorende tot Anthonis' huis, behalve aan één zijde waar hij grenst aan het erf van de dochters Wouter Geritss.

441. 20-4-1617 blz. 182/2

Claes Hendricx alsmede zijn zwagers Willem Gerits en Jan Franssen hebben in erfmingeling overgedragen aan Roeloff van Eyck een stuk akkerland (belendende percelen: Roeloff van Eyck, de dochters van Woutter Gerits), onder voorwaarde, dat Claes de daarop staande wilgen zal mogen omhakken (zonder aan de heesters en het andere hout te raken).

Schepenen: Jan Niclaessen - Jan Joosten

442. 20-3-1617 blz. 183/1

Roedolff van Eyck heeft, na machtiging, in erfmingeling overgedragen aan Claes Hendricx en diens kinderen een stuk akkerland genaamd het Hestervelt, even groot als de akker die daarvoor wordt verkregen (belendende percelen: Tonis Ariens, Aert Evarts, de erfgenamen Dierick Peeters, Roeloff van Eyck).

Schepenen: Jan Claessen - Jan Joosten

443. Ve. 15-5-1617 blz. 183/2-185/1

Jenneken Lenaerts, wonende te Veldhoven, heeft haar testament gemaakt als volgt. Op de eerste plaats wénst zij haar laatste rustplaats te krijgen op het kerkhof van Veldhoven. Verder vermaakt zij aan "de vier biddende oorden" elk een stuiver; aan de pastoor en de koster ieder dat waarop zij recht hebben; aan de H. Geest van Veldhoven een halve mud rogge ineens ofwel 3 gld.. Haar jongste dochter Alken Lenaert Peeters krijgt, wegens door haar bewezen 'diensten, de helft van al haar goederen (in haar staat van weduwe verkregen van Margriet Janssen), dwz. van 100 gld. en van de rest, de andere helft gaat naar de gerechtigde erfgenamen. Mocht iemand zich tegen dit testament verzetten, dan zal hij al hetgeen hij van de testatrice heeft geërfd, weer verbeuren, "midts hebben" een oude grote of 11 stuiver, en zal zijn deel toevallen aan de andere erfgenamen.

Schepenen: Dierick van Hoeve - Adriaen Janssen

444. 11-3-1617 blz. 185/2-186/1

Jan Reynders heeft overgedragen aan Frans Hendricx: een heideveld, genaamd de Korsse (belendende percelen: Barbel Hendricx, Luycas Cockx, het stuk waarvan dit is gedeeld, de Goorstraet).

Schepenen: Cornelis Janssen - Peeter Wouters.

445. 7-6-1617 blz. 186/2
 Jan Peeters heeft beloofd op eerstkomende 15 augustus aan Peeter Jan Claessen, als momboir van de onmondige kinderen van diens broer, een bedrag van 27 gld. 71 st. te betalen. Hiermee wordt een belofte van 17 februari 1616 tenietgedaan.
 Schepenen: Dierick van Hove - Adriaen Janssen

446. 20-5-1617 blz. 186/3
 Hendrick Wouters. van Heijst heeft overgedragen aan Goyaert Jooris Borchouts een rente van 2 gld. 10 st. per jaar, met drie nog onbetaalde termijnen alsmede een dopen, welke rente oorspronkelijk op 12 april 1527 werd beloofd aan Gijsbert Jan Hacken soen en nu verschuldigd is door Margriet weduwe van Aert de Mulder, wonende te Meerveldhoven. De koper belooft aan de verkoper van de rente een "weeffgetouwhout" te leveren, waarbij de laatste kan kiezen uit twee; voor een "geboompt" heeft hij de keuze uit vier.
 Schepenen: Tielemans - Jan Joosten

III. DE NOTULEN DER VERGADERINGEN VAN SCHEPENEN, BURGEMEESTERS, ARMMEESTERS, KERKMEESTERS, ZETTERS EN NOTABELEN DER IN DE DINGBANK VAN ZEELST-VELDHOVEN-BLAARTHEN VERENIGDE DORPEN.

(vervolg)

410. B.G. 11-6-1798 3/1r
 Vergadering van de Municipaliteit van Blaarthem en Gestel: aan Lambertus Greven, die als schoolmeester een traktement voor korporale diensten en een vergoeding voor huishuur tot een gezamenlijk bedrag van f 70,-- heeft genoten, zal worden medegegeeld, dat hem met ingang van heden dit traktement en die vergoeding zijn opgezegd.
 Getekend: J.v. Baarschot, J.M. Baselmans, G.v.d. Waerden, W. Kerssemakers, sekretaris J.F. de Wit.

411. V. 21-7-1798 3/1v-2v
 Vergadering van de schepenen van Veldhoven ter rekvisitie van H. van Baar, drossaard te Eindhoven. Volgens resolutie van het Intermediair Administratief Bestuur van het Voormalig Gewest van Bataafs Brabant van 16 juli 1798 is genoemde drossaard geautoriseerd, de leden van de Municipaliteit Veldhoven t.w. Antonie van der Linden, Jan Verscheuren en Hendrik Verlinden ontslag aan te zeggen en de navolgende burgers als nieuwe leden dezer Municipaliteit aan te stellen: Jan Somers, Wouter van den Eijnden, Arnoldus van den Wildenberg. De nieuw-benoemden hebben de gebruikelijke verklaring afgelegd.
 Getekend: J. Somers, W.v.d. Eijnden, A.v.d. Wildenberg.

412. V.Z.B. 11-8-1798 3/3r
 Vergadering van de Municipaliteit van Veldhoven, Zeelst en Blaarthem; als president is met meerderheid van stemmen in deze vergadering gekozen de burger Jan Somers.
 Getekend: W.v.d. Eijnden, A.v.d. Wildenberg, M. Baselmans, H. Coppelmanns, J.v. Baarschot, J.M. Baselmans, sekretaris J.F. de Wit.

413. V.Z.B. 11-8-1798 3/3v-4v
 Vergadering van de Municipaliteiten van Veldhoven, Zeelst en Blaarthem naar aanleiding van een schrijven van het Intermediair Administratief Bestuur van het voormalig gewest van Bataafs Brabant, waarin het ontslag van J.F. de Wit als sekretaris van de dingbank Veldhoven, Zeelst, Blaarthem tijdens de reorganisatie van de Municipaliteiten ongedaan wordt gemaakt, aangezien na ingewonnen informaties het goede gedrag, de capaciteiten, de eerlijkheid en het patriottisme van J.F. de Wit duidelijk zijn gebleken. (Getekend: P.J.G. Vogelvanger) De Wit wordt door de vergadering als sekretaris van de dingbank gekontinueerd en heeft de gebruikelijke verklaring afgelegd.
 Getekend: A.v.d. Wildenberg, J.v. Baarschot, J. Somers, M. Baselmans, H. Coppelmanns, J.M. Baselmans, W.v.d. Eijnden (loco-sekretaris).

414. V. 16-9-1798 3/5r
 Wouter van den Eijnden en Arnoldus van den Wildenberg, schepenen van Veldhoven, kommitteren de schepen Jan Somers, om zich op 20 september a.s. te Den Bosch als pachter der gemene middelen aan te dienen voor de tijd van 1 oktober 1798 tot 30 september 1799.
 Getekend: J.F. de Wit

415. Z. 17-9-1798 3/5v
 Hendrik Coppelmanns, schepen, Adam Louwers en Wilhelmus Verscheuren, burgemeesters van Zeelst, kommitteren de schepen Mattijs Baselmans, om zich op 20 september a.s. te Den Bosch als pachter der gemene middelen aan te dienen voor de tijd van 1 oktober 1798 tot 30 september 1799.
 Getekend: H. Coppelmanns, A. Louwers, W. Verschuren.

416. B. 18-9-1798 3/6r
 Joost van Baarschot, schepen, en Francis der Kinderen, burgemeester van Blaarthem kommitteren de schepen Jan M. Baselmans om zich op 20 september a.s. te Den Bosch als pachter der gemene middelen aan te dienen voor de periode van 1 oktober 1798 tot 30 september 1799.
 Getekend: J.v. Baarschot

417. B. 9-10-1798 3/6v-8r
 Vergadering van de Municipaliteit van Blaarthem, waarbij Jan M. Baselmans een plan van schikking ter tafel brengt: ieder kerkgenoot-

schap is door de Mbnicipaliteit verzocht opgave te doen van het aantal leden. Resultaat: katholieken 156 zielen, gereformeerden één enkel lid, namelijk Hermina van Vlodrop. Ingevolge de Staatsregeling is het kerkgebouw door drie neutrale buiten Blaarthem wonende deskundigen (A. Bovenbergen, metselaar en landmeter te Riethoven, R.K., J. de Waal, meester-timmerman en molenmaker te Den Bosch, gereformeerd, P. Bijnen, meester-timmerman en leidekker te Waalre, R.K.) met preekstoek, stoelen en banken, uitgezonderd de toren, klokken en verdere toebehoren, die aan de gemeente blijven, getaxeerd op f 1.766,--. Voorgesteld wordt, met het enige lid van het Gereformeerd kerkgenootschap een schikking te treffen volgens het 6e artikel van de additionele artikelen der Staatsregeling. De naasting van het kerkgebouw komt toe aan de R.K. gemeente. Aan het enige gereformeerde lid moet worden uitgekeerd een matige som van het getaxeerde bedrag, naar evenredigheid der zielen. Er mag voortaan niemand meer in de kerk worden begraven, maar op het kerkhof rondom de kerk. Wie een bewijs kan tonen, dat hij een dergelijk graf reeds heeft gekocht en dus in eigendom heeft, zal een schadevergoeding ontvangen.

Getekend: J.M. Baselmans, J.v. Baarschot, sekretaris J.F. de Wit

418. Z. 17-10-1798 3/8v-11v

Vergadering van de Municipaliteit van Zeelst. De kerkmeesters der R.K. kerk van Zeelst hebben reeds in 1795 de Provisionele Represantanten van Bataafs Brabant verzocht de parochiale kerk in gebruik te mogen nemen. In 1796 is na bericht van de gereformeerde predikant de kerk door de gereformeerden ontruimd en door de katholieken in bezit genomen. De Municipaliteit wil echter volgens publikatie van 12 juli j.l. te werk gaan en verzoekt ieder kerkgenootschap om opgave van het ledenaantal. Hieruit blijkt, dat de gereformeerde gemeente uit 3 hoofden bestaat. De overgrote meerderheid is katholiek. De taxatie der kerk (uitgezonderd altaar, meubilair, beschoot en vloer in het koor van de zangzolder met de nieuwe banken, die eigendom zijn van het daar dienstdoende kerkgenootschap) bedraagt 1 2.643,-- (getaxeerd door P. Bijnen, meester-timmerman, leidekker en glazenmaker te Waalre, J. de Waal, timmerman en molenmaker te Den Bosch en H. Bovenbergen, meester-metselaar en geadmitteerd landmeter te Riethoven). De kerk zal definitief worden toegewezen aan de Rooms Katholieken, zijnde de grote meerderheid te Zeelst. De uitkering zal per hoofd worden gedaan. Aan de gereformeerde gemeente, bestaande uit drie hoofden, zal van de vermelde f 2.643,-- een bedrag van 8 gulden 5 stuivers worden betaald. Verder zal niemand meer in de kerk worden begraven, maar op het kerkhof rondom deze kerk.

Getekend: M. Baselmans, H. Coppelmanns, sekretaris J.F. de Wit.

419. V. 3-11-1798 3/12r-13v

Vergadering van de leden van het gereformeerd kerkgenootschap met een commissie uit de leden van de R.K. Kerk van Veldhoven ten overstaan van de Municipaliteit, waarbij wordt overeengekomen, het kerkgebouw onder de navolgende kondities aan de Rooms Katholieken over

te dragen: 1) het kerkhof en de op en rond het kerkhof staande bomen blijven gemeenschappelijk eigendom, 2) niemand mag meer in de kerk worden begraven, maar op de gemeenschappelijke begraafplaats van beide kerkgenootschappen, 3) de vloer in de kerk mag worden opgehoogd, maar de beenderen der doden aldaar mogen niet worden gehinderd, 4) de gereformeerden mogen 2 banken met bijbels en boeken, die nog in de kerk staan, in eigendom behouden, 5) de predikant mag in de pastorie blijven wonen voor een huur van f 100,-- per jaar. De gereformeerde kerk doet afstand van alle rechten op de kerk en verklaart haar in het bezit van de Rooms Katholieken.

Getekend: Gereformeerden: D. van Hensbeek, predikant van Veldhoven, Blaarthem en Gestel, A. van Meurs, ouderling, W. Holleman, B.A. Scriba, J. Hanewinckel, - Katholieken: H.v.d. Eijnden, C. Elsen, A.v.d. Linden, J. Somers, W.v.d. Eijnden, A.v.d. Wildenberg, sekretaris J.F. de Wit.

420. V. 24-4-1799 3/14

Vergadering van president, schepenen, burgemeesters en armmeesters van Veldhoven waarbij met meerderheid van stemmen tot nieuwe burgemeesters worden benoemd Joseph van der Sanden en Anthonie van der Linden, tot atIIIwester Jan van Doorn. Zij hebben de gebruikelijke verklaring afgelegd.

Getekend: A.v.d. Linden, J.v.d. Sanden, J.v. Doorn, J. Somers W.v.d. Eijnden, A.v.d. Wildenberg, D.v. Esbeek, J. Donkers, H.v. Stiphout, sekretaris J.F. de Wit.

421. Z. 26-4-1799 3/15

Vergadering van schepenen, burgemeester, zettters en aimmeesters van Zeelst, waarbij met meerderheid van stemmen tot nieuwe burgemeesters van Zeelst worden benoemd (van 1 mei 1799 tot 30 april 1800) Francis van Lierop en Leonardus Louwers, tot nieuwe aunilleester (van vrijdag voor Pasen 1800 tot één jaar daarna) Hendrik Jansens. Zij hebben de gebruikelijke verklaring afgelegd.

Getekend: F.v. Lierop, L. Louwers, H. Jansens, M. Baselmans, H. Coppelmanns, J.v. Dijk, W.v. Grotel, Verschuren, A. Louwers, A. Scheepens (kan niet schrijven), sekretaris J.F. de Wit.

422. B. 27-4-1799 3/16

Vergadering van schepenen, burgemeester, aimmeester en zettters van Blaarthem, waarbij met meerderheid van stemmen tot nieuwe burgemeester Wordt benoemd (van 1 mei 1799 tot 30 april 1800) Antonie van der Leen, en tot armmeester (van Pinksteren 1799 tot Pinksteren 1801) Jan F. Baselmans. Zij hebben de gebruikelijke verklaring afgelegd.

Getekend: A.v.d. Leen (kan niet schrijven), J.P. Baselmans (kan niet schrijven), F.v.d. Leen; J.v. Baarschot, J.M. Baselmans, J.v.d. Heuvel, F. der Kinderen, P.v. Dommelen.

423. B.G. 29-7-1799 3/17
 Vergadering der schepenen van Blaarthem en Gestel: naar aanleiding van de missive van de ontvanger der Bede van Brabant A. de Bergh aan de Municipaliteit van Blaarthem, waarin deze mededeelt, dat de kerkmeester J. van Heijst heeft geweigerd de interest over 1796 ad f 9,-- in ontvangst te nemen bij het Comptoire der Beden, en waarin wordt verzocht iemand hiervoor te kommitteren, wordt besloten de burger G. van der Waarden, lid van de Municipaliteit, af te vaardigen het bewuste bedrag in ontvangst te nemen en onder zich te houden totdat een andere schikking is getroffen.

424. V. 9-9-1799 3/18r
 Jan Somers, president, en Arnoldus van de Wildenberg,• schepenen van Veldhoven, kommitteren de schepenen Wouter van den Eijnden, om zich op 11 september a.s. te Den Bosch als pachter der gemene middelen aan te dienen voor de periode van 1. oktober 1799 tot 30 september 1800.
 Getekend: J. Somers, A.v.d. Wildenberg.

425. Z. 9-9-1799 3/18v
 Hendrikus Coppelmans, schepenen, Francis van Lierop en Leonardus Louwers, burgemeesters van Zeelst, kommitteren de schepenen Mattijs Baselmans, om zich op 11 september a.s. te Den Bosch als pachter der gemene middelen aan te dienen voor de tijd van 1 oktober 1799 tot 30 september 1800.
 Getekend: F.v. Lierop, Leonardus Louwers, H. Coppelmans.

426. B. 9-9-1799 3/19r
 Joost van Baarschot, schepenen, en Antonie van der Leen, burgemeester van Blaarthem, kommitteren de schepenen Jan M. Baselmans, om zich op 11 september a.s. te Den Bosch als pachter der gemene middelen aan te dienen voor de tijd van 1 oktober 1799 tot 30 september 1800.
 Niet getekend.

IV. JAARKRONIEKEN UIT DE SCHEPENPROTOKOLLEN VAN OIRSCHOT-BEST

(door J. Santegoeds, Nuenen)
 (vervolg)

Oirschot R.A. 143 b 1588
 Dit jaer is den visch planteyt geweest van harinck, stockvis aberdaan.
 Men heeft in junio, julio ende augusto elck lopen roggen getocht ende ander nae advenant voer seven stuyvers twee oort ende oyck min, maer de duyvelsche contributie is even hooghe gebleven.

Daer is alle het jaer hope van peys geweest ende de ruyteren liggende binnen der stadt Geertruydenberge hebben gemuyt metten voetknechten somtyden willende wesen Staets, somtyden Engels. Ymmers sy syn inde naem vande Engelsen van XX maenden soemen seyt betaelt, ende al even welle bleven sy muijytende.
 Daer is wondere handele onder de Hollanders en Zeelanders geweest die welcke tsamen tegen het coninx volck van Spaegnien onsen here waeren nochtans oyck tegen malcanderen, as deen willende wesen hugenots, dander geus, de derde Staets, de vierde Engels, de vyffte duijvels ende hier eest by gebleven, ende dat stee noch soo.
 Den Franchoyzen hebben dit jaer in mayo hennen coninck verdreven, vuyt Patys ende Dirq de Guise voer hennen oversten willen neemen, de sommige oyck aehangende den coninck van Vranckryck, de sommige den coninck van Navaerre, also datter als bellu intestinu ... was
 De Engelsche tegen de Schotten, ende in augusto is Geertruydenberge wederom gecomen onder der Engelschen ende hebben vele schats gevoert, ende wederom op Brabant begonnen te roven.
 Opten XIII augusto is Anthonis Verrotten overmidts seeckere acte van executie by synen her ontboden.
 In julio ende augusto also cout geweest ende geregent, dat men egeen toren off ignees seer qualyck inne coste gecrygen. Vande peys luttel spraken meer.
 Opten augusto syn hier gecomen de ruyteren liggende binnen Den Bosch onder den grave van Hooghstraten ende hebben vele beesten geexecuteert ende den kerck aff willen branden, ende mejoffr. Marie van Merode is mede off nae gereyst ende heefft onder grote geloofte wederom gecregen.
 Opten 29 septembris 88 is Dirck den soon van Geerlick vanden Melcrot doerschoten tot Verrenbest opte mooste vuyt enen schep doer toedoen van Peteren Peter Smolders soon.
 Opten XIIIen octobris smergens ontrent ese uren syn gecomen seeckere ruyteren van Geertruydenberge, ende syn onder de Ravenspoort smergens (het cleyn boomken dat Henrick Leuwen behoirden te sluyten open wesende) doer gereden, ende aende sangschele staende Michiel vande Vleuten, Meester Dirck Toerkens, Bartel van Gestel, den secretaris ende Hendrick de Leuw vorster, hebben de selve aldaer tsamen gevangen genomen, maer Vleuten, Toerkens ende den secretaris ontlopen wesende deen inde kercke dander elders, hebben Bartolen ende Leuwen mede onder Geertruydenberge geleyt.
 Opten XXIIIe septembris 1588 syn onse pyonieren tot 30 off daerontrent met vyff wagens naer dieper voer Bergen op :oom getrocken met joncker Aelbrecht Dachverlies, schout in Kernplant, ende bij het leger tomende heefft de pyonieren laten gaen.
 Opten XVe octobris syn die wagenlieden metten perden wedercomen, de wagens gelaten hebbende op tslot van Eetkeren.
 Ende opten selven XVe octobris wederom andere pyonieren met wagenen vuytgedaen, wederom nae Bergen.
 Opten XVIIe octobris syn vele ruyteren met diversche voetknechten, pyonieren ende wagens hier doer gecomen, willende nederleggen, maer

doer instantien vande veendricht vande grave van Hooghstraten ende den voerscreven Dachverlies, tot Diessen getrocken.

Oirschot R.A. 143 b

1589

Anno 1589

Isser groot dispuydt geweest omme de schepenen, waert myn heer van Oerschot heeft eenen schepen willen setten naer synen wille, ende de schepenen hebben willen houden die overgegeven waeren volgende henne oudt heircomen," gelyck oyck nae geschiet is want by menschen gedenckenisse nyet ter contrarien en is geschiet de seven afgegaen schepenen ende gaven geen andert over die byden here off zynen officier worden geëydt.

Het geit is opten ouden loop gebleven sonder de Spaense realen die welcke eenen groten stoot hebben gecregen die gene die nyet twee engelssen en wegen, daer nae alle getollereert op vyff st.

Het coren is goeden coop geweest, want men heeft elck lopen gecocht van rogge voer acht stuyvers ende min, ende nochtans isser genoch te crygen geweest, de gerst insgelyckx, den boeckweyt ende haver ses st., nyet tegenstaende nochtans den geheelen leger hier hadde geleegen volgende dese voergaende certificatie.

Ende soo de Staten van Hollant hebben willen dominie hebben over Hollant, Zelant, Vuytrecht, Gelderlant, etc., soo is nochtans de stadt van Geertruydenberge hen rebel gevallen, midts daer eenen Engelschen gouverneur in was genoempt Jan Winckfelt ende den lieutenant hier Neus, den cornet Leckerbeetken, ende anderen die de licenten vande Staten nyet en hebben willen kennen maer de schepen die gelicent waeren berooft, jae alsoe gerebelleert dat de Staten de selve stadt hebben belegert, in tleste van martio anno 89 ende seer beschoten ende wederom den IIIe ende IIIIe aprill byster bestormt ende beschoten ende opten XIe aprilis by app. in handen vanden prince van Parma gegeven.

Den visch is oyck soe goeden coop geweest als in menich jaer te voren ende oyck planteyt gecomen midts allerhande waere metten schepen Ten Bosch aenquamen, maer in mayo en isser nyet meer noch oyck naedemael aengecomen mits het innemen vande Berge ende het belegeringe van Heusden.

Boter ende vleesch is oyck goeden coop geweest als wesende gecocht de boter het pont twee st., het gode vleesch van eenen os 11 st., van een calff insgelyx, van eenen hamel II st. ende soe naer advenant, daer en ontbrack nyet dan geit overmidts de duyvelsche contributie al even hoogh bleeff.

Op 4 aprilis Leuwe ende Franck de Haest gekenen ende gebocht ende opten XIXe aprilis daer naestvolgende is Franck gestorven..

Den XVe aprilis is Geertruydenberge doer Neusen, den lieutenant van Winckvelt aenden coninck gegeven, doer dyen dat graeff Mauris de selve stadt van Staten wege woude overvallen ende seer had beschoten.

Opten XIIIe may is myn here heer Henrick van Merode, here tot Oerschot Hilvarenbeeck met me vrouwe Adriana van Brederode zyne vrouwe tot Oerschot gecomen ende me joffr. van Merode Ten Bosch wesende

heeft Huybrecht Molenbrocx, casteleijn vanden Berch, de poorten geopent ende malcanderen lieflyck ontvangen, naedyen me joffr. van Merode opten anderen dach wesende den XIIIe may vanden Bosch quam, Godt hebbe loff.

Den rogge is wat gestyft, midts elck lopen goudt XI st., de boter twee st. drye oert, het goet runtvleesch twee st. ende andere naer advenant.

Den grave Charles van Mansvelt is gecomen voerde stad Heusden, naedyen dat Bergen inne was ende heeft in aprili machtige schansen beginnen te schieten. Dese vryheyd heeft moeten doen vele pyonieren, die voer tien off twelff dagen hebben gedient, daernaer gereduceert tot gelde alsoo dat Oerschot beschreven ware op XXIIII gld sdaeghs, maer doer inter cessie van me vrouwe van Oerschot vermindert ende den grave heeft willen hebben XX kerren die hem gesonden syn voer Heusden opten XIIIe may 1589 ende Vlierden is conducteur geweest, ende naedyen Neus metten synen heeft willen executeren eest hem noch eenen tyt benomen.

Anno XVC LXXXIX syn tot schepenen overgegeven byden voergaende affgegaen schepenen, Henrick Spierinx, Peter Goessens, Henrick int Ekerschot, Herman Stockelmans, Dirck de Hoppebrouwer, Willem de Metser, ende Peter Wouters vande Ven, maer en syn alle nyet geëydt, want myn heer wilden in plaetse van Peter Jan Goessens willen assumeren Jan Jan Aerts, die ter instantie vanden here voer note ende getuygen geedt is ende soe de schepenen sulx nyet en hebben willen tollereren gemerckt henne oude possessie ende costume sulx nyet en verheijchten, soo syn in februarie 1589 tot schepenen geeijdt alleenlyck sess, den voernoemde Peteren nyet geedt wesende, alles onder protestatie doer den schout.

De schepenen sonder eed hebben gepresenteert geweest, maer is doer het regiment Ytalianen in februario ierst opgetrocken wesende soo lange vertrocken.

Tsanderdaeghs nae Paessen is St. Geertruydenberge aenden coninck onsen here overgecomen, doer eenen lieutenant genompt Neus van Ginneken.

Ende zynder exc. den grave van Mansvelt is in mayo gecomen voer neusden, maer en hévet nyet innegenomen, dan allenlyck Hemert, Braeckel, ende schansen daervoer geslagen ende men heeft al dobbel contributie moeten geven tot in octobri toe, ordinaris ende extraordinaris, ende doen is hy vertrocken tot over de Mase int lant van Cleeff ende Gulick, ende daer gehiberneert ende middelre tyt syn wy allen daghe geplaeght met convoyen van dleger naer Antwerpen ende anderswaer pas ende repas hebbende boven de contributie.

De rogge is dit jaer seer goet geweest, maer luttel gewassen, midts soo seer drogen oogst was dat het coren vervangen was ende heeft in augusto gegouwen het lopen XII st., ende oyck den gerst al even hoogh, ende voerts tot decembris 13 ende 14 st., de haver IX st., den boeckweyt VIII st.

In novembris hebben de schepen ende schuyten opten Bosch ex licent wederom gegaen met visch, kese, peck teere, olye, zeep, etc..

V. a. DE OORKONDEN VAN BEST EN OIRSCHOT VANAF DE 14e EEUW

(vervolg)

72. SCHEPENOORKONDE VAN OIRSCHOT
29 november 1352

Wi Didderic Willems zoen van Aerle, Didderic van Overlaer, Godevart van der Hameyden, Gherart van Mellinc Roede, Jan van Blaerthem, Henric van Heersel ende Godevart gheheyten Goebe van Bedel, scepenen in Oerscot, tughen onder onsen ghemeynen seghel, dat voer ons comen syn Everart van Vessem ende Arnt vanden Gasthuse, ende hebben ghetughet aen den heyleghen, overmids manisse vanden richter, dat tot eenre tyt quamen die proest van Tongerlo van des goedshuys weghen van Tongerlo van eenre (seyde), ende her Nycoel van Heerlaer, ridder, ende maecten enen wissel als van erve tot Oerscot gheleghen, ende dat daer nae quam Jan van Vranken ende sprac op sulc van desen voerseijden erve, alsoe dat dese wissele stonte ende doe niet voert en ghinc; ende dat her Nycoel voers. ghelovede den voerseiden proest tot des voerseide goedshuys behoef alsulken erve te verclaren ende los te maken als daer Jan voerseyt metten recht op spreke mgt spreken mocht. Ghegheven inden jaer ons Heren als men screef Dl CCC^m vyftich ende twe, des daghes naest voer sente Andries avont apostels.

(Voor de schepenen van Oirschot getuigen Everart van Vessem en Arnt vanden Gasthuse, dat zij tegenwoordig waren bij een ruil van goederen tussen de proost van Tongerlo en ridder Nycoel van Heerlaer, en dat, indien Jan van Vranken het goed te Oirschot liet naasten, ridder Nycoel van Heerlaer voor de ruil andere eigendommen in het vooruitzicht stelde.)

73. SCHEPENOORKONDE VAN OIRSCHOT
16 mei 1360

Wi Henric Brant, Jan van Blaertem, Didderic Didderics neven zoen was, Didderic van Overlaer, Jan Eckerman, Henric Goeswyns soen was ende Daneel Henrics Tcrommen zoen was, scepen in Oerscot, tughen onder onsen ghemeynen zeghel des scependoms van Oerscot, dat voer ons die proefst van Tongerlo, bi manissen des richters ende bi vonnissen de scepene, ghericht waert aen alsulken erfenisse ende beemde, die voertytts heren Colen van Heerlaer waren, gheleghen in Wippenhout, ende heet daer mede ghevaren beide inden ghericht ende inder kercken, alsoe als daer af recht is ende ghewoent helt, na vonnissen der scepene; daer na heeft hijt vercoft voer ons Clause van Rythoven, ende die here vanden lande, souts den copere een weer bliven, na alder vormen dat vonnissen van erve pleghen te wisen. Ghegheven inden jaere ons Heren doe men screef MM' CCC^m ende LX, opten XVI dach vanden Meye.

(De proost van de abdij Tongerlo heeft ten overstaan van de schepenen van Oirschot de goederen van Wippenhout te Oirschot, voorheen gekocht van Colen van Herlaer, thans verkocht aan Nicolaas van Rijthoven.)

V. b. DE VELDHOVENSE OORKONDEN (OERLE, MEERVELDHOVEN, ZEELST, VELDHOVEN, ZONDERWIJK) VANAF DE 13e EEUW.

(vervolg)

22. OORKONDE VAN GHERAERT HEER VAN BOUTERSHEM
24 juni 1373 (Archief: abdij Postel)

Wij Gheraert here van Boutershem doen cont ende kenlec allen den ghenen die desen brief soelen sien ende horen lesen dat wi met goeder deliberacien daer op ghehadt ende met voersinneghen zinne puerlec omme onsen Here God hebben ghegheven ende gheven met desen ieghenwerdegghen letteren den goedhuse van Postele toet eweliken daghen te houden te hebben ende te besitten ende horen vrien wille mede te doen alsoelke wiere alse wi houdende sijn op Kempelant ende wij vercreghen hebben in eyghenen goede dats te wetene dien wiere die leghet bedes zide Eersele doe wilen was Goderts van Dommelen, ende den groten wiere toet Orle gheleghen die wi vercreghen jeghen heren Jan vanden Plas bede die wiere ghelijc datse daer gheleghen sijn daer vertien wi op alles rechts des wi daer ane hadden voer ons voer onse oer ende voer onse nacominghe toet des goedshuus behoef voerseit behoudelec dien dat die goede lude van Postele ons jaerlecs seinden soelen vier hondert carperen ghelevert toet onsen huus ter Heyden alsoe langhe als wi leven soelen ende Margriete vrouwe van Melijn ende van Boutershem onse lieve ghesellinne ocht eneghen van ons beiden die langste leven sal. Ende omme dat wi willen ende begheren dat dese voersc. gichten ende vorwarden den voersc. goedshuse vaste ende ghestade ghehouden bliven sonder breken soe hebben wi Gheraert voerscreven desen brief bezeghelt met onsen properen zeghele in kennissen der waarheit. Ende omme die meerre veeste ende zekerheit hier af te doen soe hebben wi ghebeden ende bidden onsen lieven ende gheminden neve heren Heinric vander Meeren, Gielijs Camus van Bossute ende Jan vanden Nuwenhoeve datsi dit met ons bezeghelen willen in kennissen der waarheit. Ende wi Heinric vander Meeren ridder Gielijs Camus ende Jan vanden Nuwenloëve voersc. omme die bede ent bevelen ons ende gheminds heren sheren van Boutershem voersc. soe hebben wi desen brief bezeghelt met onsen properen zeghelen in kennissen der waarheit. Dit was ghe-daen int jaer ons Heren alsoe men screef dusent driehondert tseven-tich ende drie op Sente Jans dach Baptisten.

(Gheraert, heer van Boutershem, oorkondt, dat hij twee vijvers in Kempenland te weten a) de vijver aan beide zijden van Eersel, die hij verkregen had van Godert van Dommelen, b) de grote vijver te Oerle, die hij van Jan vanden Plas had verkregen, aan het godshuis van Postel afstaat. Het godshuis van Postel moet hiervoor jaarlijks vierhonderd karpers aan zijn huis Ter Heyde afleveren.)

V. d. DE OORKONDEN VAN BEERS VANAF DE 14e EEUW

(vervolg)

10. SCHEPENOORKONDE VAN 'S-HERTOGENBOSCH
30 januari 1321 (Archief: abdij Tongerlo)

NOS Danyel de Aggere, Elyas Panniscida, Theodericus Roveri et Rutghe-
rus de Lapidea Via, scabini in Buschoducis, notem facimus universis,
quod cum Henricus de Zonne et Petrus de Lapidea Via tempore quo offi-
cium collectionis reddituum dicti locis (sic) de Buschoducis tenerent
et parte et nomine loci ejusdem, bona dicta de Baest in judicio
calumpniassent, dicti Henricus et Petrus coram nobis dicta bona a
detentione seu occupatione hujusmodi calumpnationis publice et mani-
feste quitaverunt et quita penitus proclamaverunt secundum formam et
tenorem litterarum dicti loci de Buschoducis super quitationem dic-
torum bonorum antea confWarum, presentium testimonio litterarum.
Datum anno Domini M^o CCCw vicesimo, feria sexta post festum conver-
sionis beati Pauli apostoli.

(Hendrik van Zonne en Petrus de Lapidea Via (Steenwegh) doen ten
overstaan van de schepenen van Den Bosch afstand van hun recht
op de goederen van Baast onder Middelbeers.)

VI. OUDE TOPONYMICA

(vervolg)

65. "Cobbeek"

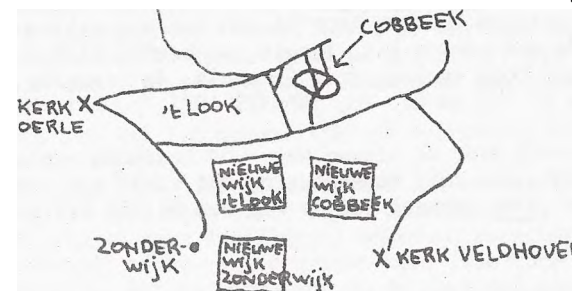
Een bekend verschijnsel in de toponymica is de betekenisovergang
door associatie. Er zijn in de loop der jaren al verschillende voor-
beelden hiervan in dit tijdschrift besproken. Ter opfrissing van het
geheugen geef ik U een meer gegeven voorbeeld: de naam van een water
gaat over op een nederzetting, waarna het water een nieuwe naam
krijgt. De Vlut (onder Oerle) is oorspronkelijk de naam van een wa-
terloop, nu van een buurtschap, terwijl het watertje de jonge naam
de Leup kreeg.

Soortgelijke overgangen en daarmee gepaard gaande verplaatsing van
namen komen ook heden ten dage nog frequent voor. Zo heet een van de
nieuwe wijken in Veldhoven "t Look", zo genoemd naar het oude "Het
Look" (= gat, opening), dat echter ten noorden van de nieuwe wijk
ligt: "het laaggelegen terrein tussen Oerle en Zeelst" (zie ook Cam-
pinia, 2e jaargang, januari 1973, nr. 8, p. 173).

Ook de plaats waar nu de wijk Cobbeek verrijst heeft zijn naam te
danken aan de oude, iets noordelijker gelegen buurtschap het Cobbeek.
Er is van bepaalde zijden wel eens bezwaar geffiaakt tegen het feit,
dat de nieuwe wijken de namen kregen van oude, terwijl ze duidelijk
anders gesitueerd waren. Dit bezwaar is niet steekhoudend; dit ver-
plaatsen is, zoals hierna wordt aangetoond, een zeer oud toponymisch

BEitk<T

.2.EsLsr

verschijnsel: naamsovergang door associatie: men associeert een be-
paalde plaats met de aangrenzende waardoor de naam overgaat, en er,
al of niet kunstmatig, een nieuwe naam ontstaat voor het oude gebied.
Nog een voorbeeld. Zeer oud is in Veldhoven het toponiem Zonderwijk
(zie Campinia, 3e jaargang, juli 1973, pag. 70), oorspronkelijk een
gehucht, later een straat, nu een wijk (zie tekening), terwijl het
oude Zonderwijk (gehucht en straat) nu Sondervick (!) heet.
Maar nu de etymologie van Cobbeek, ook geschreven Copbeek o.a. op 4e
kaart van de gemeente Zeelst (1867) in de gemeentatlas van Noord-
Brabant.

Het tweede lid -beek is natuurlijk het gewone woord beek<germ.
baki met als betekenis: "natuurlijke waterloop van minder betekenis
dan een rivier" (zie o.a. M. Schiinfeld, "Nederlandse Waternamen",
Brussel 1955, p. 142 e.v.). Van een beek is ter plaatse echter geen
spoor meer te bekennen en dit zou dus moeilijkheden kunnen opleveren,
maar ook hier komt de Bont ons te hulp. Op pag. 14 van "Dialekt van
Kempensland", (Assen 1969) Deel III, zegt hij in voetnoot 4: "het
tweede element -beek is wat men nu de Zonderwijkse Dommel noemt, die
van de hoger gelegen bilurt Koebeek komt en naar het zuiden gaat on-
der "den houle (= laaggelegen) weg door". Noch op de zojuist genoem-
de gemeentekaart, noch op de stafkaart "Eindhoven-51" "door overdruk
gereproduceerd in 1886" valt iets van de Zonderwijkse Dommel te ont-
dekken. Het "nu" van De Bont moet in ieder geval lang geleden zijn,
want hoewel ik geboren en getogen Zeelstenaar ben, waartoe Cobbeek
behoort, herinner ik me niets van een beek aldaar.
Ook van het eerste lid geeft De Bont een verklaring:
"Het eerste lid kop- kunnen en moeten we opvatten als top, sum-
mit." Hij verwijst naar auteurs als Maver, Smith en Jellinghaus.
Ook J. Lindemans "Brabantsche Plaatsnamen" VII, Beigem, Leuven-
Brussel, 1937, p. 25 kent cop = "ronde top", moet hij eraan toevoe-

gen, dat ter verklaring van Koppendriesch "niets in het plaatselijk uitzicht deze verklaring wettigt", voor Cop = top, hoogte waarop een vestiging ligt, in Copbeek, vinden we juist wél een aanwijzing, een bewijs zelfs in de landschappelijke situatie. De Bont spreekt al over "de hoger gelegen buurt", maar ik zou ook nog willen wijzen op het aangrenzende het Look = gat, laagte, we hebben hier dus weer een benaming op basis hoog en laag (zie Campinia, 4e jaargang, nr. 15, oktober 1974 en p. 122 en nr. 16, januari 1975, p. 181: Hoog en laag I en II).

Wie trouwens nu nog over de nieuwe weg - de Heerbaan - van Oerle naar Zeelst loopt, kan zelf konstateren, dat vanaf t.n. van 't nieuwe Look naar het oude Cobbeek toe de weg een weinig stijgt.

66. "welschap"

Het is geen bezorgdheid dat dit toponiem zal verdwijnen, die me de behandeling ervan heeft ingegeven, misschien wel, dat er nog mensen zijn die denken, dat Welschap te maken heeft met Wel = goed, mooi geschapen; lang geleden mocht men dat best denken, in 1975 per se niet meer. Er zullen onder mijn lezers wel geen zodanige vreemdelingen in dit Jeruzalem meer zijn, dat dit laatste nader toegelicht moet worden.

Het oorspronkelijk gehucht Welschap lag precies ten noorden van Zeelst op Eindhovens grondgebied. De (oude) grens tussen de gemeente Zeelst en Eindhoven liep namelijk van de buurtschap de Heistraat naar het Severeind en werd gevormd door de Rundgraaf. Ten zuiden van Welschap lag Slifferd en, voordat men dan Zeelst binnenliep, moest de bezoeker over "Het Schoorke"; ik noem deze namen, omdat ze verband met elkaar en Welschap houden.

Welschap ligt nu in de gemeente Veldhoven, althans het grootste gedeelte ervan, dat komt, doordat de naam van het gehuchtje is overgegaan op wat eens de "Zeelstsche Heide" heette

Welschap is ontstaan (zie ook De Bont: "Dialekt van Kempenland" III, Van Gorcum, Assen 1969, p. 218) uitwel- en het achtervoegsel schap (schap < Gotisch skapjan = scheppen). Dit wel- is het algemeen bekende. woord wel = bron, opborrelend water. Welke bron dat geweest is blijft onzeker. Er zijn drie mogelijkheden, waarvan ik de eerste de waarschijnlijkste vind..

1. Dit wel heeft betrekking op de vlak bij het oude Welschap beginnende wattrtje de Rundgraaf (zie voor dit woord: Campinia, 4e jaargang nr. 14, juli 1974, p. 65) die langs Slifferd via het Schoorke en het Severeind uitmondt in de Gender. Ook De Bont wijst daarop, zie p. 218 van deel III "Dialekt van Kempenland": "het welschap is dan het grondgebied van de wel". Een bezwaar tegen deze verklaring is het feit dat de Rundgraaf een e raven kanaaltje zou zijn op de grens met Eindhoven (zie Brabants eem XIX, 1967, blz. 74. Voorlopig betwijfel ik dat. En wel op grond van dit wel. Maar ook vind ik de volgende twee behandelde toponiemen b5gjzen tegen dit gegraven zijn (zie aldaar). Op de derde plaats: reeds in 1615 is er sprake van de "Rundtgraff" namelijk in "de vrijwillige rechtspraak in de dingbank Zeelst-

Veldhoven-Oerle" waar we lezen dat "Jan Reijners heeft overgedragen aan Matken, de weduwe van Luijcas Walraven en haar kinderen, een stuk beemd te Striip (belendende percelen: koper, gemene straat, Joost Mateeuwsen, de Rundtgraff los en vrij." (zie Campinia, 2e jaargang nr. 6, juli 1972, p. 49). Dat het hier om de door mij bedoelde Rundgraaf gaat is duidelijk: dat er op dié plaats, in dié tijd een gegraven Rundgraaf zou zijn, geloof ik niet.

2. Het eerste lid wel kan natuurlijk ook betrekking hebben op een verdwenen water(tje).
3. Ook is het mogelijk, dat de Rundgraaf aanvankelijk de "Wel" heeft geheten en dat die naam later op de buurtschap is overgegaan, waarna de nieuwe naam Run(d)graaf ontstond eventueel toen die "gekanaliseerd" of be- of vergraven werd (zie voor dit verschijnsel verderop). Dat de naam bron en de naam wel soms gegeven worden aan de rivier zelf, daarvan geeft Schönfeld in zijn "Nederlandse Waternamen", Brussel 1951, p. 40-41 diverse voorbeelden. Zekerheid over Welschap kan ik U dus niet geven, maar wat is er ooit zeker omtrent Welschap?

67. "S l ifferd"

Juist ten zuiden van Welschap ligt het wat langgerekte gehucht Slifferd. Het tweede lid is zonder twijfel het veel voorkomende "voorde". Zie De Bont: "Dialekt van Kempenland", deel III p. 114-115. Deze definieert voorde als "een doorwaadbare plaats, een plaats waar men te voet of met een voertuig over een water trok", en op pagina 115 in voetnoot nr. 8: "het terreinwoord (Slifferd v.d.B) heeft ongetwijfeld zijn naam te danken aan 'n vroeger watertje op de grens van Zeelst en Striip, de zogenaamde Run(t)graaf. Indien Slifferd uit Slipvoord zou zijn ontstaan, zou men er misschien een parallel in mogen zien van den Tipvoord in Vessem (slip = tip). Of moet men verwijzen naar Smith 'slipa': a soft semi-liquid, a paste, slime, mud?" (zachte grond, half waterig, moerassig, modderig en slijkerig) m.a.w. het is óf een voorde genoemd naar de vorm van de doorwaadbare plaats, óf van het land er omheen óf naar de aard van de grond: moerassig. Het toponiem Slifferd versterkt m.i. de veronderstelling dat de Rundgraaf, ondanks het tweede lid niet gegraven is, immers Slifferd duidt op een zeer oude oversteekplaats in een modderig gebied.

68. "Het schoorke"

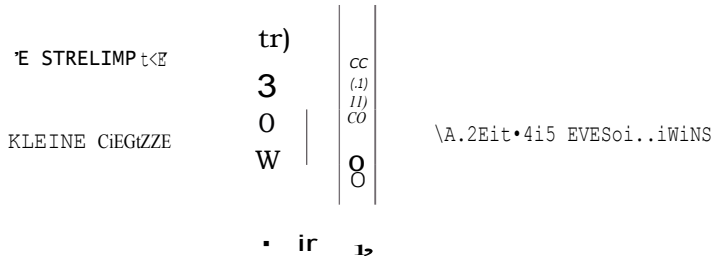
Op de plaats waar de oude voorde (Slifferd dus) lag, is later een bruggetje gekomen, namelijk het "scheurke". In Zeelst alleen nog bekend als naam van het café dat aan de Rundgraaf, aan de voorde, lag (nu heet het de "Night Cap"). De Bont: p. 115 (zie ook Slifferd): "Het zal wel zo zijn dat men daar aanvankelijk een voorde had die later is moeten wijken voor een bruggetje." Het woord schoor is het substantief bij het werkwoord schoren = stutten. N.B. Ook het toponiem Slifferd heeft zich verplaatst!

69. "Vessem"

Niet alleen om eindelijk Veldhoven te verlaten , en omdat de etymologie van Vessem bijzonder interessant is, maar ook daar Vessem een prachtig voorbeeld is van de onder Cobbeek genoemde betekenisovergang (vergelijk tevens wat ik gewaagd heb te veronderstellen van Werielschap) nu het toponiem Vessem.

De gegevens voor de verklaring van Vessem zijn ontleend aan nr. 12 van De Bonts artikelenreeks "Noordbrabantse etymologieën", verschenen in `Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde" XLV 1969, p.99 - 104.

Een schematische voorstelling van het dorp Vessem levert het volgende beeld op:

<___ H 00° E LOON wiNTELRE

1. Vessem is westelijk georiënteerd in de richting noord-zuid: de bebouwing volgt dus het in het westen gelegen riviertje.
2. Het tweede lid -em levert geen moeilijkheden op: Vessem is een -heira (= heem, haam) naam. Heim<Gotisch haims = dorp, vlek. Het tweede lid betekent hier dus, gezien het voorafgaande "een nederzetting aan een riviertje"(dat voor de boeren de weide nat houdt en drinkwater levert).
3. Overall in de Kempen is de fonetische waarde van Vessem Er..sarj. Deze lange [n kan de representant lijn van meer dan een klankverbinding:

1) van ei: geit>[0.n
dweil7Jae ǰ

dus zou men kunnen besluiten dat E.sam <Veishem is ontstaan, dit Veishem zou echter in de westelijke kempen va. sg opgele-

werd hebben (zie "Dialekt van Kempenland" I, p. 101).

- 2) van jongere i-umlaut van a v66r
 - a)-cht : [- .XtU -achtig
 - b)s-verbindingen: pl..ska(n2 plasje
 - c)r + dentaal: [4.4 vaars , /
 - d)r + labiaal of gutturaal : [fl..t atj erf

Vessem kan tot geen van deze vier behoren. ..

3) van a v66r r + labiaal of gutturaal: la.TITI arn
Ook hiertoe behoort Vessem niet.

- 4) van e voor
 - a) -cht: Elod..Xfi knecht
 - b) s-verbinding: fit.sp rest
 - c) r + dentaal: 4.r aarde
 - d) r + labiaal of gutturaal E0..rba werk

Het is duidelijk, dat Ves alleen tot geval 4b gerekend kan worden. Zo komt De Bont tot het Besluitdat Vessem een klankwettige ontwikkeling is uit een ouder Vess-hem. Dit Vess- is hetzelfde als Vesse, dat Carnoy in deel II Vår"ijkigines des noms des communes de Belgique" noemt: racine celtique: veis, vis = couler = stromen.

M.a.w. Vessem is de nederzetting, het dorp aan de Ves(se) d.i. de nu daar nog stromende beek de kleine Beerze of 't klaen streumke. En hier zien we weer een voorbeeld van naamsovergang door associatie van waterloop naar nederzetting, terwijl de beek een nieuwe naam krijgt.

De Bont bespreekt nog een moeilijkheid; als zijn hypothese juist is, en alles wijst daarop, dan hebben we in Vesse te doen met een Keltisch woord ("racine celtique", Carnoy) en tegen Keltische woorden zo noordelijk zijn in de loop der jaren nogal wat bezwaren aangevoerd. Toch houdt De Bont het daarop en hij wijst op het vrijwel unaniem als Keltisch erkende woord Demer: er zijn, zegt hij in de Noordbrabantse Kempen Keltische "Vorst6sze".

De Bont wijst er tenslotte op, dat de zogenaamde Vesse noordelijk de Beerze (zie Campinia, 3e jaargang, nr. 13, juli 1973, p.66) heet: uit deze wisseling Vesse = Keltisch en Beerze = Germaans zou men kunnen besluiten dat het dorp (Middel)beers een jongere nederzetting is dan Vessem. Maar ook is het mogelijk dat het stroompje in zijn bovenloop Vesse heette en verder naar het noorden Beerze, een verschijnsel dat vaak voorkomt.

J.A.J. van den Bosch

VII. GENEALOGICA

1. VELDHOVENSE GESLACHTEN VAN DER LINDEN (VERLINDEN) van 1667 af
(Gegevens, verzameld uit de doopboeken respectievelijk geboorte-
registers van veldhoven, chronologisch geordend per ouderpaar.)

(vervolg)

FRANCIS VAN DER LINDEN 31- 1-1870 Jacobus Lambertus 3- 8-1871 Antonet	X get.	ADRIANA SENDERS G.Habraken, C. de Greef G.Habraken, C. de Greef
MARTINUS VAN DER LINDEN 1- 4-1873 Francis 13-11-1885 Megchelina Helena	X get.	HENDRICA BEERENS P.Louwers, A.v.d.Linden P.Louwers, M.v.Kemenade
JAN HENDRIK VAN DER LINDEN 4- 1-1879 Theodorus Gode- fridus	X get.	FRANCISCA RIJKERS S.v.d.Hurk, J.J.v.d.Ven
THEODORUS VAN DER LINDEN 30- 8-1879 wilhelmina	X get.	ADRIANA VAN DER LINDEN H.A. Habraken, A. Maas
MARTINUS VAN DER LINDEN 23- 4-1882 Cornelius 23- 7-1883 Jacobus 8- 4-1885 Johannes 19- 5-1886 Anna Catharina 31-12-1888 Wilhelmus	X get.	NECHELINA DEKKERS H.A.Hábraken, A. Maas H.A.Habraken, A. Maas H.A.Habraken, A. Maas H.A.Habraken, A. Maas H.A.Habraken, A. Maas
PETER VAN DER LINDEN 5- 6-1882 Antonetta 12- 6-1883 Adrianus 9- 6-1884 Martinus 9-11-1885 Maria 11- 4-1888 Johannes 7- 9-1889 Johannes 18- 6-1891 Adrianus. 1- 9-1892 Adriana	X get. " "	GOVERDINA HOOGERS H.A.Habraken, A. Maas H.A.Habraken, A. Maas H.A.Habraken, A. Maas H.A.Habraken, A. Maas H.A.Habraken, A. Maas J.W. Schellen, A. Maas de Vries, A. Maas w. de Vries, A. Maas
9- 4-1883 Adriaan	X get.	CATHARINA VAN DER LINDEN C.H.Hábraken, A. Maas
JAN HENDRIK VAN DER LINDEN 23- 2-1885 Peter Franciscus 5- 7-1886 Paulus Johannes 1-10-1890 Antoon	X get.	CORNTLA WOUTERS J.J.v.d.Ven, M.v.Kemenade Jj.v.d.Ven, M.v.Kémenade J.J.v.d.Ven, M.v.Kemenade
ADRIAAN VAN DER LINDEN 20-11-1899 Antonius Arnoldus 28- 8-1910 Johannes 10- 7-1912 Johannes Antonius 22- 1-1914 Arnoldina Elisabeth 10- 3-1915 Elisabeth Adriana	X get.	MARIA ANNA NOLLEN J. Dingen, A. Damen J.J.v.d.Ven, L.v.d.Ven L.v.d.Linden, A. Damen F.v.Dommelen, I.F.Th.de Wit J.J.v.d.Ven, P.J.A.v.Kemenade

FRANCIS VAN DER LINDEN 20- 9-1900 Maria Elisabeth 4-12-1905 Johannes 31- 1-1908 Martha 20- 8-1909 Anna Maria	X get.	ANNA MARIA LOUWERS A.v.Oirschot, A.Renders W.de Greef, A.Veraart A.v.Rooij, F.Louwers J.v.Mol, D.v.Lotringen
--	-----------	--

JACOBUS LAMBERTUS VAN DER LINDEN 1- 8-1904 Francisca Petro- nella		ARNOLDINALODEWIJKS get. W.de Vries, A. Maas
--	--	--

THEODORUS GODEFRIDUS VAN DER LINDEN 6- 4-1906 Francisca Maria 17- 8-1907 Maria Cornelia 3- 5-1909 Johanna Maria Cor- nelia 23- 1-1911 Henrica Joanna Cornelia 15- 4-1912 Cornelia Joanna Paulina 5-11-1913 Franciscus Hendrik Cornelis 2-12-1915 Anna Paulina Cor- nelia 11- 7-1919 Francina Cornelia Carolina	X get.	JOHANNA MARIA VAN DE PUT M.v.Kemenade, J.J.v.d.Ven P.J.v.d.Linden, J.J.v.d.Ven J.H.v.d.Linden, P.J.v.d.Linden J.H.v.d.Linden, J.J.v.d.Ven J.H.v.d.Linden, P.J.v.d.Linden J.H.v.d.Linden, J.J.v.d.Ven J.H.v.d.Linden, J.J.v.d.Ven J.H.v.d.Linden, P.J.v.d.Linden
---	-----------	---

PETER JOHANNES VAN DER LINDEN X 7- 9-1906 Elisabeth Francisca 27- 8-1907 Franciscus Theodorus 9- 4-1909 Francisca Cornelia 18- 6-1910 Maria Coleta 25- 8-1911 Cornelia Catharina 12- 6-1913 Petronella Henrica 22- 3-1915 Henricus Franciscus Donatus 1- 3-1917 Johanna Cornelia Josepha 9- 8-1919 Jan Hendrik	X get. " " " " "	HENDRICA ELISABETH CLAASSEN J.J.v.d.Vén, M.v.Kemenade Th.G.v.d.Linden, J.J.v.d.Ven J.H.v.d.Linden, P.J.v.d.Linden J.H.v.d.Linden, F.v.Dommelen J.H.v.d.Linden, F.v.Dommelen J.H.v.d.Linden, G.Th.v.d.Linden A.J.Casteijns, F.v.Dommelen J.H.v.d.Linden, W.v.d.Ven J.H.v.d.Linden, W.v.d.Ven
ADRIAAN VAN DER LINDEN X 4- 3-1908 Hubertus Josephus 9- 2-1909 Catharina Maria	X get.	FRANCISCA BLOXS J.Balmer, P.v.d.Rijt J.Bazelmans, H.v.d.Ven

wij sluiten deze reeks hiermede af aangezien latere inschrijvingen als bekend mogen worden verondersteld. Belangstellenden uit de geslachten van der Linden of Verlinden, die gaarne hun eigen stamreeks willen samenstellen en in het door ons geboden materiaal enig aanknopingspunt hebben aangetroffen, adviseren wij, op ons archief te Oirschot, Torenstraat 1, alle verdere gegevens uit de trouw- en begraafregisters te komen opsporen. Onze archieven zijn dagelijks

(maandag t/m vrijdag) toegankelijk van 8.30 uur - 17.00 uur. Toegang en onderzoek zijn gratis.

2. ECHTPAREN VAN CROONENBURG van 1620 tot 1972, door A.B. van Cronenburg, Rotterdam

Zie: Hoofdstuk XI: Lezers leveren hun bijdrage, nr. 2, blz. .187

3. TWAALF OIRSCHOTSE GESLACHTEN VAN DE SCHOOT, 1590 — 1955

I. JOANNES VANDER SCHOOT
ged.: p.m. 1590

II. WALTERUS VANDER SCHOOT, zoon van Joannes
ged.: p.m. 1615

JOANNES VANDER SCHOOT, zoon van walterus
ged.: p.m. 1640
gehuwd: op 12-7-1665 te Oirschot, met Mechtildis, dochter van
Adriaan Schepens

IV. a. Kinderen uit huwelijk III
Maria walterus
19-4-1666 21-9-1669

b. WALTERUS, zoon van Joannes
ged.: 21-9-1669 te Oirschot
gehuwd: op 21-11-1706 te Oirschot, met Joanna, dochter van
Steven Tulicx (Teulincx)

V. a. Kinderen uit huwelijk IV b
Joannes Anna Maria Joanna
7-7-1707 12-2-1709 18-7-1711 4-10-1715
wilhelmina
22-9-1718

b. JOANNES, zoon van walterus
ged.: 7-7-1707 te Oirschot
gehuwd: op 22-5-1746 te Oirschot, met Cornelia dochter van
G. van Ginhoven

VI. a. Kinderen uit huwelijk V b
Elisabeth walterus Joannes Henricus
26-2-1747 31-8-1748 31-3-1751 19-6-1752
Gij sbertus Joanna Maria
6-3-1756 21-5-1759

b. WALTERUS, zoon van Joannes van der Schoot
ged.: 31-8-1748 te Oirschot
gehuwd: op 10-2-1782 te Oirschot, met Catharina, dochter van
Hendrick van Overbeek

VII. a. Kinderen uit huwelijk VI b
Joannes Henri Jeanne
23-11-1782

b. JOANNES, zoon van waltherus van der Schoot
ged.: 23-11-1782 te Oirschot
gehuwd: op 3-2-1814 te Oirschot met Elisabeth van Diessen

VIII. a. Kinderen uit huwelijk VII b
Maria Wouter Cornelia Francis
4-9-1815 28-3-1819 .29-4-1823 5-4-1831

Carel
7-12-1835

b. FRANCIS, zoon van Joannes van de Schoot
geb.: 5-4-1831 te Oirschot
gehuwd: op 18-11-1865 te Oirschot met Goverdina Vogels

IX. a. Kinderen uit huwelijk VIII b
Jan Cornelis Joanna Maria Martinus Joannes
23-11-1866 30-11-1867 28-2-1870

b. JAN CORNELIS, zoon van Francis
geb.: 23-11-1866 te Oirschot
gehuwd op 31-5-1897 te Oirschot met Adriana van Overbeek

X. a. Kinderen uit huwelijk IX b
Franciscus Helena Henricus Joannes
3-4-1898 7-12-1899 7-6-1901 6-11-1902
Goverdina Cornelis Marinus Adrianus
13-5-1904 25-9-1905 29-10-1907 26-8-1910
Johanna Maria
30-5-1912

b. HENRICUS, zoon van Jan Cornelis
geb. 7-6-1901 te Oirschot
gehuwd: op 17-5-1926 te Oirschot met Clasina Petronella van
den Hout

XI. a. Kinderen uit huwelijk X b
Cornelis Josephus Marinus Cornelis Franciscus Henricus
18-3-1927 24-5-1928 3-7-1929

Adrianus Cornelis Maria Adriana Adriana Maria
19-9-1930 1-3-1932 18-6-1933

Cornelia Helena Arnoldus Johannes Petronella Clasina
23-10-1934 16-3-1936 20-10-1937

Henricus Petrus Johan Johannes Gerardus Petrus
31-1-1939 7-5-1940 22-7-1941

b. CORNELIS JOSEPHUS, zoon van Henricus
geb.: 18-3-1927 te Oirschot
gehuwd: op 20-9-1954 te Oirschot met Cornelia Johanna Span-
jers

- XII. a. Kinderen uit huwelijk XI b
Henricus Martinus Maria — Antonia Clasina Maria
 29-6-1955 26-5-1956
- Martinus Johannes Adrianu s Clasina Petronella Maria
 1-8-1957 9-9-1958
- Martinus Johannes Adrianu s Cornelis Josephus Petrus
 13-5-1960 6-6-1962
- Goverdina Cornelia Henrica
 10-5-1967
- b. HENRICUS MARTINUS MARIA, zoon van Cornelis Josephus
 geb.: 29-6-1955 te Oirschot
- VIII. a. HUIZEN EN HUN BEWONERS TE OIRSCHOT
 VAN DE ZEVENTIENDE TOT DE TWINTIGSTE EEUW
 (vervolg)
32. "Swaenborgh", Zwanenburg 1 (eerder: Slingerbos 30)
 sectie F 4434
- De verpondingsregisters van de hertgang kerkhof vermelden als eigenaars respectievelijk bewoners de volgende personen:
- A. MR. JAN VANDENEKERCKHOFF p.m. 1640
 "Een nieuw erf ende huijs"
 grootte: 10 lopen, aanslag: 1 g. 15 st.
 verpondingsboek nr. 1, fol. 119
- B. ELIJSABETH, dochter van Mr. Jan vanden Kerckhoff
 ."Huijs en aengelagh genaamt Swaenborgh"
 grootte: 10 lopen, aanslag: 1 g. 15 st.
 verpondingsboek nr. 2, fol. 123 en 124
- C. JAN BAPTIST VAN AUDENHOVEN 1715
 "Huijs en aengelagh genaamt Swaenborgh"
 grootte: 10 lopen, aanslag: 1 g. 15 st.
 verpondingsboek nr. 3, fol. 181
- D. DIEELIS PEETERS VAN ROIJ 1756
 "Huijs en aengelagh genaamt Swaenborgh"
 grootte: 10 lopen, aanslag: 1 g. 15 st.
 verpondingsboek: nr. 3, fol. 181 en nr. 4, fol. 126
- E. CATHARINA, weduwe van Dielis Peeters van Roij 1760
 "Huijs en aengelagh genaamt Swaenborgh"
 grootte: 10 lopen, aanslag 1 g. 15 st.
 verpondingsboek nr. 3; fol. 181 en nr. 4, fol 126
- F. DE DRIE KINDEREN VAN DIEELIS PEETERS VAN ROIJ 1768
 "Huijs en aengelagh genaamt Swaenborgh"

- grootte: 10 lopen, aanslag: 1 g. 15 st.
 verpondingsboek nr. 3, fol. 181 en nr. 4, fol. 126
- G. JAN EIJMBERT SNELLAARS (namens zijn vrouw bij deling) 1768
 "Huijs en aengelagh genaamt Swaenborgh"
 grootte: 10 lopen, aanslag: 1 g. 15 st.
 verpondingsboek nr. 3, fol. 181 en nr. 4, fol. 126
- H. JENNE MARIA DIELISSSE VAN ROIJ, weduwe van Jan Eijmbert Snellaars 1794
 "Huijs en aengelagh genaamt Swaenborgh"
 grootte: 10 lopen, aanslag: 1 g. 15 st.
 verpondingsboek nr. 5, fol. 127 en nr. 6, fol. 126
- I. EIMBERT, DIEELIS, JOHANNES, THERESIA, CATHARINA en CORNELIA, kinderen van Jan Eijmbert Snellaars en van Jenne Maria Dielisse van Roij 1808
 "Huijs en aengelagh genaamt Swaenborgh"
 grootte: 10 lopen, aanslag: 1 g. 15 st.
 verpondingsboek nr. 6, fol. 126
- De kadastrale leggers wijzen de volgende eigenaars aan:
- J. DE KINDEREN VAN JAC. VAN HAAREN en CATHARINA SNELLAARS 1832
 "Huis, schuur en erf"
 sectie F 1152, art. 191
 grootte: 14 roeden, 50 ellen
- K. JOSEPH VAN ESCH (molenaar)
 "Huis, schuur en erf"
 sectie F 1152, art. 1110
 grootte: 14 roeden, 50 ellen
- L. JOHANNES VAN HEESWIJK (bij koop) 1887
 1887 ged. sloop, wordt sectie F.1152
 1894 ged. sloop en vernieuwing, wordt sectie 3098
 "Huis, tuin, boomgaard en bouwland"
 groot 38 A 40 CA
 artikel 3270
- M. JOHANNES JOSEPHUS SMITS 19012
 "Huis, tuin, boomgaard en bouwland"
 groot 38 A 40 CA
 artikel 3153
- N. CORNELIS HERMANS (te Diessen) bij koop 1923
 "Huis, tuin, boomgaard en bouwland"
 groot 38 A 40 CA
 artikel 5093
- O. CORNELIS HERMANS (landbouwer)
 "Huis, bouwland en dennenbos"
 wegens vermeerdering sectie F 3674
 grootte: 3 B 25 A 55 CA
 artikel 5162

- P. W.A.A. VERMEULEN (Breda) 1950
"Huis, bouwland en dennenbos"
grootte: 3 B 25 A 55 CA
artikel 6404
- Q. JOHANNES JOSEPHUS KLAASSEN 1953
"Boerderij, bouwland en weiland"
grootte: 1 B 68 A 5 CA
sektie F 4434
artikel 6652
- R. JACOBUS CORNELIS JOSEPHUS MARIA KLAASSEN (landbouwer) 1969
i.g.v.g.g.M. Johanna Jacoba Maria Rijnen
"Boerderij, bouwland en weiland"
grootte: 1 B 68 A 5 CA
sektie F 4434
artikel 8223

VIII. b. HUIZEN EN HUN BEWONERS TE BEST
VAN DE ZEVENTIENDE TOT DE TWINTIGSTE EEUW

1. "De Burchhoef", Hoefweg 4, sektie C 1001

Zoals wij in ons blad reeds enige jaren van oude nog bestaande huizen en percelen der gemeente Oirschot via de verpondingsregisters (1640 - 1810) en aansluitend (1832 - 1974) via de kadastrale leggers de namen van de eigenaars of bewoners, de grootte, belasting-aanslag, benamingen, ligging in groter verband en de veranderingen in de loop der tijden hebben kunnen rekonstrueren, zo willen wij thans ook voor Best een zelfde bescheiden poging doen. Tot onze grote spijt zijn alleen de eerste twee verpondingsboeken van de drie Bestse hertgangen Aarle, Naastenbest en Verrenbest in het oud archief bewaard gebleven, met andere woorden twaalf van de achttien registers zijn verloren gegaan. Er is dus een hiaat van p.m. 75 jaar. Wij hebben getracht via andere registers een brug te slaan van p.m. 1753 tot 1832 (het jaar van het begin der kadastrale leggers). Indien wij in het onderhavige geval de genealogische reeks van de in de oudste kadastrale leggers van 1832 vermelde eigenaar via de trouw-, doop- en begraafregisters terug vervolgen, dan treffen wij daar op een bepaald tijdstip dezelfde persoon aan, die ook in de nog aanwezige oude verpondingsboeken van Aarle als eigenaar van hetzelfde pand staat vermeld, zodat wij een sterk vermoeden mogen uitspreken, dat de ontbrekende schakels in de reeks der eigenaars zijn gevonden. (De in dit hoofdstuk genoteerde kadastrale gegevens van de Burchhoef zijn ontleend aan aantekeningen van de heer P.F.M. Rosier over de kadastrale geschiedenis van de Burchhoef.)

De verpondingsregisters van de hertgang Aarle vermelden als eigenaars respectievelijk bewoners:

- A. EIJMBERT CORNELIS SNELLAERTS p.m. 1630
"Huijs en aenstede"
grootte: 8 lopen, 27 roeden, aanslag: 6 g. 1 st. 8 p.
verpondingsboek Aarle nr. 1, fol. 71r
- B. MAIJKEN, de weduwe van Eijmbert Cornelis Snellaërts
"Huijs en aenstede"
grootte: 8 lopen, 27 roeden, aanslag: 6 g. 1 st. 8 p.
verpondingsboek Aarle nr. 1, fol. 71r
- C. JAN JACOBS VERROOTEN, gehuwd met Petronella Emeltie Snellaerts
Van de "aenstede" genaamd "Het Hemelrijk" gaan tien roeden in 1694 aan Ariaen Willem Stockelmans, fol. 70v, zodat J.J. Verrooten overhoudt 8 lopen, 17 roeden, aanslag: 5 g. 18 st. 12 p.
verpondingsboek Aarle nr. 1, fol. 29v
- D. JAN ARLAEN LEIJTEN, gehuwd met Ariaentje, dochter van J.J. Verrooten. 1728
Van de "aenstede" gaan in 1732 2 lopen en 37 roeden aan Jan M. de Gruijter, blijft dus 5 lopen, 24 roeden
- E. ARIAENTJE VERROOTEN, weduwe van Jan Ariaen Leijten
"Huijs en aenstede"
grootte: 5 lopen, 24 roeden

De verpondingsregisters van 1753 tot 1810 ontbreken.
Wij memoreren thans de namen der vermoedelijke eigenaars van de Burchhoef van 1753 tot 1810:
- F. JACOBUS JAN LEIJTEN, zoon van Jan Ariaan Leijten en Adriaantje Verrooten
geb. 4-7-1721
gehuwd a) 22-1-1758 met Maria Dirck Schellekens
b) 17-6-1766 met Anna Maria, dochter van Peter Merckx
- G. JOHANNES LEIJTEN, zoon van Jacobus J. Leijten en Anna Maria Merckx
geb. 17-6-1766
gehuwd 17-11-1799 met Maria van Roij

De kadastrale leggers vermelden ten slotte de volgende eigenaars respectievelijk bewoners:
- H. DE ERVEN VAN DE WEDUWE VAN JOHANNES JACOBUS LEIJTENS 1832
Artikel 280: zes percelen met een totaal van 3 b. 64 r.
60 e., waaronder volgnr. 5:
"Huis en tuin"
grootte: 7 roeden 10 ellen, sektie C 117
successie 1837, R 287
- I. MARIA LEIJTENS, gehuwd met Peter Beerens 1839
Artikel 684
"Huis en tuin"

- grootte: 7 roeden 10 ellen, sektie C 117
- J. THEODORUS LEIJTENS, landbouwer 1842
 Artikel 756: 5 percelen met een totaal van 2 b. 51 r.
 waaronder:
 "Huis en erf"
 grootte: 1 r. 95 e.
 Heuveleind C 518
- K. JOHANNES RAAIJMAKERS, landbouwer, en ANTONIE DE WERT 1872•
 Artikel 1720: idem
 Artikel 1791: 13 percelen met een totaal van 6 b. 9 r. 1874
 77 e., waaronder:
 "Huis en erf"
 grootte: 1 r. 95 e.
 Heuveleind C 518
- L. PETER SCHOENMAKERS, landbouwer, en cons.: Oda Maria 1907
 Schoenmakers te Oostelbeers, weduwe van Wilhelmus van
 den Berk en 6 minderjarige kinderen van den Berk
 Artikel 2754: 12 percelen met een totaal van 6 HA 53 A
 97 CA
- M. MARIA, ANNA SCHOENMAKERS, landbouwster 1944
 Artikel 4155: 11 percelen met een totaal van 6 HA,
 40 A 52 CA, waaronder:
 "Huis, schuur, tuin"
 grootte: 13 A 50 CA, volgnr. 8, sektie C 1001, Heuveleind
 Bij het afsluiten van de legger in 1964 hebben de perce-
 len een totale grootte van 6 HA 76 A 15 CA.
- N. PETRUS MARTINUS SCHOENMAKERS, landbouwer 1968
 Artikel 5339: (door toevoeging bij legatie in 1968)
 12 percelen met een totaal van 7 HA 70 A 25 CA, waar-
 onder:
 "Boerderij en erf"
 grootte: 13 A 50 CA, Hoefweg 4, sektie C 1001
 In 1971 toegevoegd: Heuveleind, sektie C 877: 35 A 40 CA,
 zodat het totaal is geworden 8 HA 5 A 65 CA.

IX. BEERSE BORGBRIEVEN

(door Jos van Gils, Raadhuisstraat 229, Best)

Adriaen Hackens trouwt op 19 februari 1734 te Waspik met Hendrien Gerit Maes (1).

Het is best mogelijk dat een eventuele nakomeling van hem er moeite mee zal hebben om de ouders van deze Adriaen op te sporen. Als andere bronnen hem geen opheldering hebben gegeven, zal hij wellicht verbaasd opkijken wanneer hij in de navolgende lijst ontdekt, dat Adriaen Hackens van Middelbeers afkomstig is, een plaats waar hij

niet gezocht zal hebben.

In de hoop dat meer lezers een dergelijke onverwachte ontdekking zullen doen, heb ik de borgbrieven die in het Rechterlijk Archief van Oostel- en Middelbeers tussen allerlei andere akten te vinden zijn, uit mijn kaart-systeem gelicht.

Wat deze borgbrieven of ontlastbrieven zijn, is vlug uitgelegd. Eeuwen geleden was de zorg voor de arme mensen vooral toevertrouwd aan de kloosters. Later werd deze zorg ook door de parochie overgenomen en beschikten de pastoor en kerkbestuur of kerkfabriek over een bepaald bedrag, dat voor de armen van de parochie besteed werd. Deze instelling werd genoemd: Armen-Tafel, Tafel van de H. Geest of H. Geest-Armen. Weer later werd de zorg overgenomen door het bestuur van de gemeente en werd het een soort Algemeen Burgerlijk Armbestuur. Vooral ná 1648 verviel de invloed van de kerk op de Armenzorg (2).

De Armenzorg was dikwijls een kostbare aangelegenheid, en omdat het hemd nu eenmaal nader is dan de rok, wilde men op de eerste plaats de eigen armen helpen. De zorg voor mensen die van elders kwamen en die tot armoede waren gekomen, wilde men afwentelen op de gemeente waar zij geboren waren. Zo kwamen de borgbrieven of ontlastbrieven in gebruik. Als men in een andere gemeente ging wonen moest men een verklaring tonen waaruit bleek, dat de Armen-Tafel van de plaats waarvan men afkomstig was, de zorg op zich zou nemen als de persoon onverhoopt tot armoede zou vervallen. De Armen-Tafel stond borg en ontlastte de ontvangende gemeente bij voorbaat van een eventuele zware druk op het budget van de Armen-kas. De borgbrief werd dan verleend door de beheerders van de Armen-kas, gevormd door de bestuurders of regenten van de gemeente, armmeesters, enz.. Gemakshalve noemen we in het vervolg de regenten als degenen, die de borgbrieven verstrekken.

In Oost-, West- en Middelbeers ontstond mettertijd een bijzondere situatie. Bestuurlijk vormden Oostel- en Middelbeers min of meer een eenheid, met elk een eigen schepensbank. Westelbeers hoorde bestuurlijk onder Hilvarenbeek. Oostel- en Middelbeers hadden ook elk een eigen Armen-Tafel; Westelbeers, dat kerkelijk bij Middelbeers hoorde, vormde één Armen-Tafel met Middelbeers, en niet met Hilvarenbeek. Mdsschien is dit nog een gevolg van het feit, TJE de zorg voor de armen oorspronkelijk de taak van de kerkelijke overheid was. Die van Westelbeers krijgen dus bij verhuizing een borgbrief van de regenten van Middelbeers.

Als voorbeeld: op 28 december 1708 geven de "opsienders van de Armen van Middelbeers" een borgbrief aan Adriaen van Hooff, geboortig van Westelbeers, die gaat trouwen met Catelijm Jan Leijtsens uit Lage Mierde. In deze brief verklaren: "Johannes Quast, pastor in de Beerssen (= gereformeerde predikant), Jan Block ende Wouter Hacken, schepenen van Middelbeers, mitsgaders Cornelis Goutsmits als setter tot Westelbeers ende Wilbort Adriaen van Hooff, apmmeester, dat Adriaen van Hooff is van onse dorpe van Westelbeers, wesende eenen armen met Middelbeers" (3).

Het opmerkelijke is nu dat de beheerders van de Armen-kassen van Oos-

telbeers en Middelbeers pas rond 1775 een borgbrief gaan verlangen van elkaars ingezetenen. Ook van personen uit Oostelbeers die naar Westelbeers verhuizen worden dan pas borgbrieven verlangd.

Waarom plotseling de regenten van Middelbeers borgbrieven verlangen van in Oostelbeers geboren personen die naar Middelbeers verhuizen en omgekeerd, is niet helemaal duidelijk. Men zou denken, dat een van de twee Armen-Tafels te veel uitgaven heeft moeten doen voor een arme uit de andere parochie. De armrekeningen van Oostelbeers en Middelbeers tonen vanaf 1760 geen bijzondere kostbare klant aan. De om de drie jaren afgesloten rekeningen vertonen ook telkens een batig saldo. Alleen in 1776 heeft Middelbeers een onbetekenend nadelig saldo, Oostelbeers in 1782 (4).

Mogelijk is men in Middelbeers geschrokken toen die van Oostelbeers rond 1776 zware uitgaven te doen hadden met betrekking tot de "innosente" Peter van Woensel. Deze Peter van Woensel, geboren te Oostelbeers, maar waarvan de vader afkomstig was van Oirschot, is rond 1771 kran zinnig geworden. Op 5 augustus 1771 verklaren familieleden dat hij:

"dagelijks meer en meer continueert in het frequenteeren van de herberghen", en dat hij "niet alleen innozent en kranksinnig, maar ook een drek en verquisten van sijne goederen en gelden is" (5)

Nadat hij in 'Mariëndal' opgenomen is geweest, maar niet geneest, en hij zijn geld blijkbaar geheel verteerd heeft, wordt hij door familieleden in Oirschot en Beers verzorgd, en de rekeningen worden gepresenteerd aan de Armen-Tafel van Oostelbeers. Zo vindt men bijvoorbeeld, behalve de rekeningen voor het jaarlijkse onderhoud, kleren, winkelwaar, scheergeld en "snuijf", dat in 1778 aan Mr. Smit Hendrick Lemmens te Oirschot 2-6-0 wordt betaald voor een "ketting en boeijen" en aan Aert Brouwer, diender te Oirschot 0-15-0 voor assistentie om Peter van Woensel van Oirschot naar Oostelbeers te brengen. Peter van Woensel blijft tot 27 januari 1815 ten laste van de Armen van Oostelbeers, wanneer hij op 80-jarige leeftijd te Oostelbeers overlijdt.

Uit al het voorgaande mogen we echter niet afleiden dat tussen de Armen-Tafels van beide parochies nooit onenigheid heeft bestaan. Wat een tumult brengt in 1630 Jenneken Adriaen Willems niet teweeg. Zij was te Westelbeers geboren, maar brengt een onwettig kind ter wereld in Oostelbeers, waar haar baas haar naar toe heeft gestuurd omdat daar haar vader woont. De pastoor van Oostelbeers wil het kind niet dopen. Waarschijnlijk weer uit bezorgdheid voor de eigen armen. Na de bevalling wordt de moeder met het kind weer naar Westelbeers teruggestuurd, waar zij onderdak vinden in een vervallen huis. Haar vroegere baas Adriaen Peter Selen wil haar niet meer in zijn huis opnemen.

Volgens enkele akten die op het Bisschoppelijk Archief berusten, worden de pastoor van Westelbeers met twee schepenen zelfs door Bisschop Ophovius ontvangen, om met hem deze onverkwikkelijke zaak te bespreken (6).

In 1683 probeert men dergelijke situaties te voorkomen door een boete te stellen op het in huis nemen van "soedanige persoon of personen....

die bevonden soude worden swanger gaende, ende niet binnen onse Dinghbancke geboortigh of gegoet oft geerfd wesend" (7).

Een ander interessant punt met betrekking tot de Beerse Borgbrieven vormt de Heijde te Oostelbeers. De Armen-Tafels hadden enige moeilijkheden met de personen die geboren waren "in seeckere twee huijsen staende ter plaetse genaemd op de heij", die bestuurlijk onder Westelbeers hoorden en kerkelijk onder Oostelbeers. Na veel discussies en deliberaties werd op 6 februari 1748 een accoord gesloten, dat inhield, dat wanneer iemand die in een van die twee huizen geboren zijnde, een borgbrief verlangde, deze borgbrief gegeven zou worden door de twee Armen-Tafels samen. Kwam zo iemand tot armoede dan zou de Armen-Tafel van Oostelbeers 2/5 en de Armen-Tafel van Middelbeers 3/5 van de kosten dragen (8). Jan Cornelis van Hest krijgt op 19 januari 1782 een borgbrief waarin vermeld staat dat hij is "ingeboren van seecker huijsinge op 't gehugt de Heij, resorteerende politicij onder Westelbeers ende kerkelijk onder Oostelbeers" (9).

Noten:

1. Doop-, Trouw- en Begraafboeken Waspik, 12, blz. 6v
2. Zie ook: Van Bedeeling naar Sociale Dienstvaardigheid Uitg. Gemeentelijke Sociale Dienst, Eindhoven, december 1971
3. Oostelbeers R 34, f 131v., 29-12-1708
4. Administratief Archief Oostel- en Middelbeers; niet geïnventariseerd.
5. Oostelbeers R 6, ongef., 5-8-1771; R 11, Boedelpapieren Peter van Woensel
6. Zie ook: Bossche Bijdragen, XV, blz. 95, Dagboek van Bisschop Ophovius, door A.R. Frencken
7. Campinia, jaargang 3, nr. 11, blz. 150
8. Oostelbeers, R 38, f 194v., 6-2-1748
9. Oostelbeers, R 41, f 214v., 19-1-1782

(wordt vervolgd)

X. LIJST VAN KEMPISCHE PLAATSEN MET OPGAVE VAN HUN BIJDRAGE IN. DE KWARTIERQUOTE VAN KEMPENLAND IN 1806

"Omslag van Kempeland van Juny 1805 tot juny 1806, ter quartiers Vergadering, gehouden binnen Eyndhoven den 14. july 1806, geformeerd, bedragende twee duizend een honderd dartien guldens negentien stuyvers, moetende ieder plaats daar in betalen als volgt:"

Oirschot	421	1	8
Oistelbeers	31	10	0
Middelbeers	23	10	6
Eersel	93	0	4
Duyzel	22	9	4
Steensel	25	12	10
Bergeyk	134	4	12
Riethoven	55	9	14
Westerhoven	45	9	0
Borkel en Schaft	22	14	8
Hapert	36	12	0
Hoogeloon	48	1	14
Casteren	23	10	6
Dommelen	28	16	4
Bladel	64	1	10
Reusel	68	6	2
Netersel	25	12	10
Lommel	137	8	0
Oerle	43	1	6
Meerveldhoven	8	14	6
Vessem	43	4	2
Wintelre	27	14	14
Knegsel	14	18	10
Zeelst	39	10	0
Veldhoven	60	7	10
Blaarthem	21	8	2
Waal re	54	3	6
Val kenswaard	63	11	0
Aalst	36	6	10
Eyndhoven	138	11	12
Woensel	105	6	0
Gestel	47	3	6
Stryp en Ekart	55	12	8
Strathem	38	14	4

"Door een ieder der voorenstaande plaatsen te betalen op den 20sten october 1806, aan handen van den rentmeester Godefridus Zweerts te Vessem."

XI. LEZERS LEVEREN HUN BIJDRAGE

1. De parochie van de H. Caecilia te Veldhoven onder het pastoraat van Gerardus Verhoeven, 1826 - 1875 (door Th. A. Kuypers)

D. De pastoor en mens Gerardus Verhoeven

(vervolg)

In 1837 speelde zich af de zaak aangaande deze "buitenkermissen", een zaak waarbij pastoor Verhoeven zich pijnlijk getroffen voelde. Alle gegevens hierover zijn uit het Archief van het Bisdom. Het beste kan ik pastoor Verhoeven zelf laten omschrijven wat met "buitenkermissen" bedoeld werd.

"De buiten kermissen hebben hier in de omstreken gedurende den zomer bijna alle weeken in een of andere gemeente plaats. Meer als de helft der jongelieden begeeft zich dan na dezelve, tegen den avond gaan zij uit de herberg in het donkere van den avond en somtijds met den halven nacht komt men thuis, en velen half of geheel beladen met drank" (brief van 30 okt. 1837). Het waren dus kermissen buiten de eigen plaats. Pastoor Verhoeven kennende, lag het voor de hand, dat hij vanaf de preekstoel hiertegen waarschuwde en in de biechtstoel erop wees, dat dergelijke bijeenkomsten "naaste gelegenheden" tot zonde waren. Ook de ouders kregen te horen, dat het hun plicht was hun kinderen daarvan weg te houden. Pastoor Verhoeven was ervan overtuigd te handelen naar de richtlijnen van Antonius van Alphen, gegeven in zijn vastenbrief van 30 jan. 1822 (Archief Parochie). Hierin schreef de vikaris dat er verschillende middelen waren om "onnozele zielen" te verleiden.

"Wij bedoelen nu maar bijzonderlijk die bijeenkomsten der Jonkheid van beide de geslachten, in steden en op het platte land, bij dagen, bij avonden en bij nachten: vergaderingen, die onder Jongelingen en Jongedochters, bij onderling gesprek of verzoek worden aangelegt, of immers in herbergen of plaatsen gehouden worden, waar een ieder naar verkiezing vrijen toegang heeft, om aan Heidensche vermaken van drinken, dansen en andere onzedige of gevaarlijke geneugten deel te nemen: vergaderingen, welke naar de verschillendheid der plaatsen met verschillende namen worden aangeduid: van Spinningen, Vastenavond huizen, Kwansels, Labaijen, Gaansdagen, Comediën, Ballen, Danspartijen, of diergelijke... In den naam kunnen deze vergaderingen verschillen, maar wat de zaak betreft, en het gevaar voor de zuiverheid der zeden, daar in komen zij alle overeen."

En een beetje verder schreef de vikaris aan het adres van de geestelijken: "Martinus Steijaert, Vicarius Generaal van dit Bisdom in zinnen zendbrief aan zijne onderhorige Geestelijken, laat zich hier over uit in deze woorden: dat die Priesters en Herders de vervloeking van God vreezen, die tot dit H. werk (= tot uitroeiing van dit verderfelijk kwaad) uit al hunne macht niet mede werken." Voor pastoor Verhoeven duidelijke taal.

Er waren velen die bij deze "buitenkermissen" belang hadden. Zo ging

er een anonieme brief naar Mgr. den Dubbelden, waarin geklaagd werd over het despotisme "der Geestelijke Heeren naburen van Eindhoven betrekkelijk de conventicula (= bijeenkomsten), en wel in zonderheid over een uitgevaardigd verbod van de buiten kermissen te frequenteeren voor de jongelieden." (Uit brief van H. den Dubbelden aan pastoor Verhoeven, na afloop geschreven) In de anonieme brief aan de bisschop werden geen geestelijken met name genoemd.

Na het ontvangen van deze brief stuurde monseigneur hem door naar de deken van Eindhoven in de hoop de naam van de anonieme schrijver te weten te komen en de betreffende geestelijke(n), zo nodig, tot voorzichtigheid te manen.

De deken ging op informatie uit en al heel spoedig was de inhoud van beide brieven bekend. Hier en daar ontstond toen het praatje, dat met die geestelijke pastoor Verhoeven bedoeld was. Op een bijeenkomst van priesters te Bergeijk werd hij zelf daarover aangesproken. Ook in Eindhoven tijdens een vergadering van geestelijken werd erover gepraat, ja zelfs in zijn eigen parochie raakte het bekend. Pastoor Verhoeven kon geen antwoord geven. Wel voelde hij zich gekrenkt en wachtte maar af tot hij officieel iets zou horen, uitgaande van de juiste veronderstelling, dat, wanneer het zijn persoon betrof, hij toch wel de eerste zou zijn die van hogerhand iets zou horen.

Op 29 oktober ontving pastoor Verhoeven een kort briefje van kapelaan A. Hoefnagels uit Valkenswaard, gedateerd 24 oktober:

" Wel Eerwaarde Heer,

Over tijd, wanneer ik thuis was, heeft den Deken mij belast U.E. te wille kennis geven, dat Zijn Hoogwaardig Heer zijn Eerwaarde eenen brief heeft toegezonden, inhoudende eene vermaning aan Uw Eerwaarde gerigt wegens het spreke van de buite kermisse, als van daaraan niet te torne, maar zoo te laten, zoo als het thans is, zonder aan de vroegere algemeene verordeninge (deswegens gegeve van Zijn Hoogwaardig Heer, zaliger gedachtenis) iets bij of af te doen.

Ik had UwE. dit eerder moete schrijven, maar de hoop van U binne kort te spreke heeft zulks vertraagt.

Ik meen aan deze onvriendelijke order nu voldaan te hebbe. Ik kon Zijn Eerwaarde niet goed zegge: doet het zelfs.

Hiernevens met de grootste achting noem ik mij

Uwen Vriend

Valkenwaard 24 Oct. (w.g.) A. Hoefnagels, kapelaan."

Men kan zich de verbazing en verontwaardiging van pastoor Verhoeven indenken bij het lezen van dat briefje. Ogenblikkelijk schreef hij naar Mgr. H. den Dubbelden met daarbij ingesloten het briefje van kapelaan Hoefnagels.

"Veldhoven den 30 oktober 1837.

Zeer Hoog Eerwaardig Heer!

Met zeer veel gevoelen hoorde ik zedert eenige dagen uit de geruchten, dat eenen naamloozen brief, ten mijnen bezwaren aan Uw Hoogwaardige gezonden, bij den Eerw. Heer Deken was aangekomen. Reeds was deze zaak den 16 oktober op de congregatie te Bergeijk alsook op die van Eindhoven en elders verhandeld geworden, en geloof, dat het thans ook

niet onbekend is aan mijne eigene gemeentenaren.

Het viel mij smartelijk van mijne naburige pastoors vragen hieromtrent te horen op welke ik niet konde antwoorden, en veronderstellingen alsof mijne gemeentenaren zich teenemaal tegen mij verzetten te moeten tegenspreken. Ik wist niet wat hiervan te denken, en had al gemeend desaangaande inlichtingen bij den Eerw. Heer Deken te gaan verzoeken; dan gisteren, den 29 dezes, ontvang ik dezen ingesloten van den Eerw. Heer Hoefnagels, en daar ik geenssints veronderstel, dat het de meening van Uw HoogEerw. geweest is langs dezen weg mij de daarin vermelde vermaning te doen geworden, nog bovengemelde publiciteit aan deze zaak te geven, zoo neem ik de vrijheid mij onmiddellijk tot Uw HoogEerw. te wenden, ten einde mijzelf omtrend de tegen mij ingerigte beschuldigingen te verantwoorden, en wel bijzonderlijk om van Uw HoogEerw. te vernemen waarna mijzelf voor het toekomende te vervoege, hetgene mij altijd niet alleen ten hoogsten aangenaam zal wezen, maar ook tot gerustheid van mijne eigene consulentie zal dienen. In vertrouwen dus, dat Uw HoogEerw. mijne meening ten besten zult aanduiden zal ik Uw HoogEerw. in het kort de zaak gelijk zij geschied is opentlijk mededeelen."

Hierna geeft pastoor Verhoeven de eerderevermelde omschrijving van buitenkermissen en vervolgt dan: 'Mij dunkt zulks niet zonder gevaar kan geschieden, en het is tegen deze gevaren, wel is waar, dat ik mij verplicht geacht mijne gemeentenaren te moeten waarschuwen. Ik heb in dit opzigten geene nieuwe verordeningen trachten in te voeren, gelijk de tegen mij ingerigte beschuldigingen schijnen te behelschen, maar de verordeningen van Uw HoogEerw. en die van Zijn HoogEerw. zaliger te handhaven, zonder nogtans mijzelf hierop immer in het publiek te beroepen. Ik heb ten dien einde verzocht de jongelieden van de buitenkermissen te onthouden, en ben bijzonder te neergekomen op de gevaren die er gelegen zijn in het donkere van den avond zich een of anderhalf uur ver na huis te begeven. Ik heb de ouders, van welke zoo ik gegrond veronderstel, vele met mij dit algemeen kwaad te betreuren, hunne pligten voor ogen gehouden, om hieromtrent over hunne kinderen te waken.

Dit is zoo wat de inhoud van mijne herhaalde gezegdens in de kerk. En wat nu de principia (= richtlijnen), die ik als biechtvader in dit opzigten vermeend heb te moeten volgen, betrefd, zijn: dat ik het gezamentlijk na huis komen met den avond of halven nacht onder occasiones proximae (= naaste gelegenheden tot zonde) heb gerekend, mij grondende op verordeningen van Zijn HoogEerwaarde zaliger den 10 februarij 1822 gegeven, en door Uw HoogEerw. erkend, in welk immers staat vermeldt: si in his femineus sexus ante vel sub occasum solis modeste se domum recipiat etc. (= als in dezen het vrouwelijk geslacht voor of bij het ondergaan van de zon zich eerbaar thuis ophoudt etc..)

Zie hier Zeer Hoogwaardig Heer het geheele geval, waarover ik bij Uw HoogEerw. ik weet niet hoe ben beschuldigd geworden. Ik wil mijzelf hier omtrend niet beoordeelen, maar geef mijzelf aan Uw HoogEerw. oordeel over. Heb ik onvoorzigtig gehandeld, vraag ik ootmoedig verschooning en ben bereid, ja verlangende, mij in deze zaak,

die mij zoo menigmaal in de grootste perplexiteit wikkelt, na Uw HoogEerw. nadere bepalingen in te schikken. En daar ik den ingeslo-
tene brief van den Eerw. Heer Hoefnagels niet als eene officiele ver-
maning kan beschouwen, zal het mij hoogst aangenaam wezen van Uw
HoogEerw. onderrigt te worden: 1e. of en hoe ik mij aangaande de bui-
ten kermissen in het publiek moet uitlaten en 2e. hoe mij qua con-
fessarius (= als biechtvader) te gedragen opzigtens diegene, welke
met den avond zich van deze kermissen na huis begeven.

Het is enkelijk voor gerustigheid van mijn geweten, dat ik Uw Hoog-
Eerw. deze vragen voorstel, en bij gevolg vertrouw ik Uw HoogEerw.
wel de goedheid zal gelieven te hebben dezelve te beantwoorden, mij
tevens bereid toonende om in dit en in alles, hetgeene Uw HoogEerw.
aan mij zoude vereischen, te gehoorzamen, in welke gevoelens ik hoop
mij den goeden God de graties zal geven, zoo lang ik leef, te zullen
volharden en teekene mij dus met den diepsten eerbied

Zeer Hoog Eerwaardig Heer
Uw HoogEerw. ootmoedigen dienaar
(w.g.) G. Verhoeven, pastoor."

Mgr. H. den Dubbelden antwoordde (alleen een kopie voor eigen ar-
chief is bewaard gebleven) met de hierboven vermelde gang van za-
ken uiteen te zetten en vervolgde dan:

"Dien ten gevolge heb ik den Zeer Eerwaarden Deken van Eindhoven een
brief doen geworden, zoo om den schrijver te ontdekken, als om die
Heeren te waarschouwen, welke de bekende verordening van 1822 te
verre nochtans gepasseerd hebben, tot voorzigtigheid aan te sporen.
Heeren derhalve, die zich in naauwgezetheid aan de verordening ge-
houden hebben en de grenzen niet overschreden hebben, zijn niet door
de anonijme brief bedoeld, veel minder door mijne brief, aan den
Heer Deken van Eindhoven toegezonden.

Omtrent de proposita dubia (= de voorgelegde vragen) is het moeije-
lijk eene Decisie te geven in het bijzonder. Een herder moet altoos
de schapen trachten te beveiligen voor de gevaren, maar zulks door
gepaste vermaningen, zonder echter een gebod te maken, waar van geen
verbod bestaat. Ook moet men voorzigtig zijn in benamingen. Derhalve
zoude ik mij wachten van buiten kermissen te noemen, die men bij-
woont en 's avonds laat met jonge dochters 't huis komt. Dit zoude
men eerder spinningen en nachtbraken mogen noemen.
Overigens twijfel ik niet of UEw. zal in het onderhavige naar om-
standigheid als biechtvader zijn pligt hebben gekweten.
Hiermede etc. "

Pastoor Verhoeven nam met dit antwoord genoegen. Of hij zich volko-
men gerehabiliteerd voelde, is voor mij een vraag.

2. ECHTPAREN VAN CROONENBURG (Kroonenburg, Cronenburg, Croonenborgh)
van 1620 tot 1972, genummerd in alfabetische orde der voornamen
met ouders en kinderen VAN CROONENBURG.
(door A.B. van Cronenburg, Drievriendenstraat 31 B, Rotterdam³)

(vervolg)

76. CATHARINA DIEELIS VAN CROONENBORGH + 9-11-1798 Best
20-1-1760 te Best
met
Hendrik Aart Walravens
77. CATRIEN DIEELIS VAN CRONENBURGH St.-Oedenrode
22-10-1747
met Jan Hendrikx Vlemmincx
78. CATHARINA GODEFRIDI VAN CRONENBURG
20-1-1788 te Best
met Gerardus Joannis de Roij
79. CATHARINA JOSEPH VAN CROONENBURGH
1. 30-9-1770 te Best
met
Joseph Gijsberts de Leest
2. 28-6-1795 te Best
met
Johannes Jan van Wanrooij
80. CATHARINA ODULPHI VAN CRONENBURG
met
Adrianus Jacobi van de Morsselaer
81. CATHARINA PETRI VAN CROONENBURG
24-1-1779 te Best
met
Martinus Dielis de Coning
82. CATHARINA PETER VAN CRONENBURGH + 12-3-1818 Best
8-11-1807 te Best
met
Pieter van Diessen Vessem
83. CHRISTIANUS VAN CRONENBURG 29-8-1874
+ 10-10-1874 Tongelre
V. Bartholomeus van Cronenburg
M. Joanne Claassen
84. CHRISTIAAN CORNELIS VAN KRONENBURG 31-1-1891 Boxtel
24-3-1913 te Stratum
met
Johanna Petronella Maria Roos 1-8-1891 Stratum
V. Cornelis Kronenburg
M. Hendrika van der Steen
kinderen:
Hendrika Jacoba Cornelia, 17-5-1914, Stratum

- Albertus Bartholomeus, 25-12-1916, Stratum
 Cornelis Johannes, 24-1-1920, Stratum
 Jacoba Theodora, 5-6-1921, Eindhoven
 Lucia Leonarda, 6-11-1929, Eindhoven
 Theodora Wilhelmine Jaqueline Marta, 25-11-1932, Eindhoven
85. CHRISTINA WILLEMS VAN CROONENBURGH 27-1-1743
 + 26-1-1789 Best
 13-2-1763 te Best
 met
 Hendricus Gerits Schepens + 15-12-1804 Best
 V. Wilhelmus Joannis van Cronenborgh
 M. Johanna Maria Corstin Houbraken
86. CORNELIA VAN CRONENBURG 19-2-1880 Tongelre
 + 13-3-1938 Eindhoven
 1. 13-5-1905 te Stratum
 met
 Henricus van Glabbeek 5-2-1881 Strijp
 + 9-1-1912 Stratum
 2.
 met Arnoldus van Gerven 19-5-1875 Nuenen
 + 26-5-1937 Eindhoven
 V. Bartholomeus van Cronenburg
 M. Joanna Claassen
 Kinderen: (Stratum)
 Franciscus Henricus, 16-9-1903
 Joanna Maria, 2-6-1906
87. CORNELIA VAN KRONENBURG 19-11-1802 Oirschot
 + 27-7-1877
 4-6-1838 te Oirschot
 met
 Paulus Laurentius van Roij 9-8-1803 Oirschot
 V. Thomas van Kronenburg
 M. Gertrudis de Kroon
88. CORNELIA VAN CROONENBURG 21-5-1795 Best
 3-5-1815 te Best
 met
 Wilhelmus Mercx
 V. Arnoldus Dielis van Croonenburg
 'L Johanna Maria van Vught
89. CORNELIA VAN KRONENBURG 28-9-1841 Boxtel
 7-5-1870 te Boxtel
 met
 TheodorUs Alberts 12-9-1841 Boxtel
 V. Martinus van Kronenburg
 M. Antonetta Kluijtmans

90. CORNELIS KROONENBURG 6-4-1773 Gilze Rijen
 5-1-1837 te Gilze Rijen + 5-1-1837 Gilze Rijen
 met
 Johanna Maria Luijten 16-4-1796 wortel (B.)
 V. Johannes Kroonenburg
 M. Wilhelmina Broers
 Kind:
 Wilhelmina 12-4-1837
91. CORNELIS KRONENBURG 10-9-1849 Boxtel
 13-8-1875 te Vught
 met
 Hendrika van der Steen 16-2-1851 Boxtel
 V. Martinus Kronenburg
 M. Antonetta Kluijtmans
 Kind: (Boxtel)
 Christiaan Cornelis, 31-1-1891
92. CORNELIUS VAN KRONENBURG 21-3-1856
 + 23-2-1921
 18-6-1887
 met
 Henrica van de Sande +-30-6-1911
 V. Wilhelmus van Cronenburg
 M. Johanna van de Laar
 Kinderen:
 Wilhelmus Franciscus, 11-4-1888
 Helena Maria, 17-9-1889 + 22-3-1896
 Henricus Johannes, 1-12-1891
 Johannes Cornelis, 6-2-1894 + 7-3-1895
 Johannes Cornelis, 19-1-1896
93. CORNELIS VAN CROONENBURGH 6-11-1665 Amsterdam
 + 22-11-1704 Amsterdam
 4-9-1695 te Amsterdam
 met
 Catharina Bosch 11-12-1679 Den Haag
 V. Pieter van Croonenburgh
 M. Aerlande Roeters
94. CORNELIUS VAN KROONENBURG 4-12-1900 Oirschot
 13-5-1929 te Best
 met
 Catharina van de Sande 25-1-1897.
 V. Adriaan Peters van Kronenburg
 M. Theodora van Beek
 Kinderen: (Best)
 Adrianus Gerardus Josephus, 6-3-1930
 Gerardus Adrianus, 4-4-1931
 Theodora Maria, 24-4-1933
 Anna Maria, 30-5-1934
 Maria Catharina, 30-5-1934

Cornelia Nicolagina, 24-8-1935
Petrus Theodorus Josephus, 17-3-1937

95. CORNELIS ADRIAAN VAN CROONENBURG 27-3-1751 Best
15-2-1789 te Best
met Johanna Henricx van den Berck Best
V. Adrianus Jan van Croonenburg
M. Anna Maria Francisca van de Schoot
Kinderen: (Best)
Adriaan, 21-12-1789
Henricus, 12-5-1791
Joannes, 13-10-1793
Joanna Maria, 11-3-1794
Anna Maria, 16-11-1795
Adriana, 13-1-1799
Gerardus, 7-11-1800
Martinus, 14-8-1802
96. CORNELIS FRANCKEN VAN CROONENBURGH 27-1-1653
met
Maij ken Jan Oerlemans
Kinderen: (Oir schot)
Franco, 11-12-1653
Joannes, 13-12-1654
Joanna, 7-3-1657
Adrianus, 3-10-1659
Franco, 23-10-1663
Adriana, 21-9-1667
97. CORNELIS JAN VAN CROONENBURGH 4-5-1659
4-3-1685
met
Hendricka Aert Vuchts Haren
98. CORNELIS JOHANNES VAN CROONENBURGH 24-11-1633
met
Dymphna Wouters
Kinderen: (Best)
Judith, 11-2-1635
Petrus, 14-11-1642
Catharina, 23-8-1646

De samensteller van deze lijst is gaarne bereid nadere inlichtingen te verstrekken. Vanwege het grote aantal verzoeken om inlichtingen is het echter gewenst een postzegel voor het antwoord bij Uw verzoek in te sluiten. Namens de samensteller bij voorbaat dank voor Uw aandacht op dit punt.

(wordt vervolgd)

XII. OIRSCHOTSE LEENGOEDEREN (OIRSCHOT EN BEST)

HET 'S-HERTOGENLEEN

Het 's-Hertogenleen behoorde eveneens aan de fundatie van het Boots Gasthuis. Tot aan het begin van de 16e eeuw waren degenen, die in het bezit van het leengoed van het Boots Gasthuis zijn geweest, dezelfde personen als de bezitters van het 's-Hertogenleen.

De eerste aantekening van het leengoed vinden we pas in het "Strick Greffier" waarin vermeld staat:

"De voirs. Jan van den Nuwenhoven hout noch tot behoef des voirs. Goidshuys, bij doode des voirs. heeren Amelrijcx Boote, een goet gheheiten 't 's-Hertogenleen, ghelegghen in diversche stucken in lande ende eussele (56) in der prochien van Orschot, den meestendeel omtrent der kercken ghelegghen. Opten commer van 6 mudden roggen die mijn gheneden heren jaerlix daer op heeft, 29 octobris 1496," (57) Na dit verhef worden de gegevens er niet duidelijker op. Er ontstaan namelijk twee verschillende reeksen verheffingen van hetzelfde leengoed. Gedurende een korte periode verheffen meerdere personen gelijktijdig de helft van het 's-Hertogenleen of het gehele goed, zoals de volgende gegevens laten zien.

Op 7 juni 1498 verheft Cornelis Dicbier de helft van het goed na overlijden van Amelrijk Boot (58). Jan van den Nuwenhoven, die het gehele goed al eerder in bezit gekregen zou hebben, wordt niet vermeld.

In 1518 op 14 december verheffen jouffr. Thomaesse en Roeland Dicbier de helft van het 's-Hertogenleen, na overlijden van Cornelis Dicbier, hun vader (59).

Een jaar later, op 7 mei 1519, verheft Dierick Goessens Nevensoen de helft van het goed, die hij geërfd heeft van zijn oom Amelrijk Boot (60). Dan komt het verhef dat eigenlijk volgt op het verhef van Jan van den Nuwenhoven in 1496. Peter Middelborch verheft op 27 oktober 1526 het gehele 's-Hertogenleen na de dood van Jan van den Nuwenhoven (61).

Via Peter Middelborch loopt het 's-Hertogenleen dan verder, terwijl na de vermelding van Dierick Goessens Nevensoen in 1519 niets meer te vinden is over zijn eventuele opvolgers.

Hoe deze situatie is ontstaan valt niet te zeggen, maar ik heb aangenomen, dat Jan van den Nuwenhoven en Peter Middelborch de echte leenverheffers van het goed zijn geweest.

In de denombrementen die Peter Middelborch op 16 oktober 1526 en 15 april 1531 maakte, staat een nadere omschrijving van het leengoed:

- een akker gelegen in de Kerkhof, groot omtrent 11 lopens
- een perceel land gelegen in de heerdgang van Hedel, groot omtrent 81 lopens
- een akker gelegen in de Kerkhof, groot 4 lopens, 19 roeden
- een akker gelegen in de Kerkhof, groot 41 lopens, 4 roeden
- een akker gelegen in de Kerkhof, groot 3 lopens
- een akker gelegen in de Notel, groot 111 lopens
- een akker gelegen in de Kerkhof, groot 41 lopens

- 4 bunder beemd, gelegen binnen de ouden ederen van de hoeve Ten Hout en een half voeder hooi voor een jaar op het goed Te Beke en te Gunterlaar zijn verloren gegaan (62). Het laatste verhef van het 's-Hertogenleen dat in de leenregisters te vinden is, heeft plaatsgevonden op 8 maart 1574. Huybrecht zone Gijsbrecht van der Schout ontvangt dan het goed in leen (63). Dit verhef is tevens het laatste want hierna wordt er niets meer over het leen in de leenboeken vermeld. Het rechterlijk en het administratief archief van Oirschot leren ons, dat het 's-Hertogenleen in percelen akkerland is verdeeld en verpacht aan diverse personen. Via een rekest van 17 maart 1660 bijvoorbeeld vroeg mr. Johan van Horne om uitstel van betaling van 13 jaar pacht .(dit was f 84,--) wegens de ziekte van zijn vrouw (64). De opsommingen van akkers, toebehorend aan het Boots Gasthuis, die we in de verpondingsboeken van de herdgang Kerkhof aantreffen, zouden betrekking kunnen hebben op het 's-Hertogenleen of althans een gedeelte daarvan. Uit de maten kan men weinig afleiden; het blijft een onduidelijke zaak. Met het nodige voorbehoud wordt hier de lijst gegeven (circa 1650; later slechts in details gewijzigd):

- akker aan de Lerp, 8 l. 35 r.
- akker achter Klein Bijsterveld, 2 l. 40 r.
- akker bij de Endepoel, 2 l. 31 r.
- akker bij Hénrick Jacobs akker (later: akker bij Jan Ansems), 2 l. 40 r.
- akker bij het Hooghuis, 1 l. 33 r.
- akker van 11 l.
- twee akkers in de Notel, samen 7 l. 49 r.
- een koewei onder Hedel, 3 l. .

De akkers bij de Endepoel en bij Jan Ansems werden in 1771 verkocht aan Theodorus van Dooren. Tegen de veronderstelling - die na kennisneming van het voorgaande opkomt - dat de delen van het 's-Hertogenleen alle ver van het eigenlijke Boots Gasthuis (zoals we dat uit de vorige aflevering leerden kennen) waren gelegen, zou kunnen pleiten een akte van verklaring uit 1675, aangetroffen in het oud administratief archief. Daarin is namelijk sprake van de pacht van een deel Van een akker genaamd "'t Hettogenland", die ligt in de "Aarsselse akker" tussen het goed van jonkheer Seventer, de hoeve "Het Bijsterveld" en de "Armenhoeve". In de kadastrale leggers komt de naam "'s-Hertogenleen" of "Hertogenland" niet **voor**; verder zoeken daarin bleek niet mogelijk. Waarschijnlijk zijn alle akkers en akkertjes later onder één naam gebracht, namelijk die van het goed van het Boots Gasthuis.. Men vindt inderdaad onder het Boots Gasthuis in de leggers een aantal percelen waarvan de afmetingen overeenkomen met die van het 's-Hertogenleen. Of het nu dezelfde percelen betreft, is echter toch niet met zekerheid te zeggen.

Mej. A. Koelen

Noten:

56. Een eeussel is een door bossen ingesloten weide. De mogelijkheid bestaat ook, dat identiek is een "eewas". Eewas is een laag gelegen weiland dat bij hoge waterstand onderloopt. Campinia, 2e jaargang, oktober 1972, nr. 7, blz. 149.
57. Collectie Schaduwarthieven, inv. nr. 21A, folio 295 verso
58. Ibidem
- 59: Ibidem
60. Ibidem
61. Collectie Schaduwarthieven, inv. nr. 13 B, folio 310 verso
62. Collectie Schaduwarthieven, inv. nr. 14, folio 163 verso en 164, en inv. nr. 15 folio 64 en 64 verso
63. Collectie Schaduwarthieven, inv. nr. 17, folio 545 en inv. nr. 21A, folio 295 verso
64. Oud-administratief archief van Oirschot, voorlopig inv. nr. 1819.

XIII. NOG MEER INGEKOMEN PERSONEN IN OIRSCHOT EN BEST

(Eerste helft 17de eeuw)

Van de achtergevoegde plaatsnamen was niet duidelijk, of zij de herkomst van de personen aanduiden, dan wel reeds als familienaam dienst deden. Het is mogelijk dat enkele van de hieronder vermelde ingekomenen ook al in de eerste lijst Voorkwamen, maar daar onder een iets andere naam.

Aa = Aarle

Ke = Kerkhof

Na = Naastenbest

Ve = Verrenbest

Ke De weduwe van Dierck ANTHONIS

Ke De vrouw van Gerit Hendrick VAN BERENDONCK

Ke Marten BOEREN den Kleermaker en zijn vrouw

Ke De weduwe van Joorden Marten BRAUWERS

Aa Willem DE DECKER van Liempde

Ve Jan VAN DIEST

Aa De vrouw van Jan DIRCK WILLEMS

Na De vrouw van Peter DIRCK WILLEMS

Ke Lijsken weduwe van Leendert DRIESEN

Aa De vrouw van Goossen EYMBERTS

Ke De vrouw van VAN ESCH

Ke Meester Aert FEIJ en zijn vrouw

Ke Andries GERIT GOOSSENS
Ke De vrouw van Handrick GERITS
Ke Jasper GIELENS en zijn vrouw
Ke De vrouw van Japick GIJSBERTS
Na Willem GOORTS van Woensel.
Ke De moeder van jvr. GREVENBROECK
Ke Jan OPTEN HASENBOS
Ke Meester HENDRICK en zijn vrouw
Ke Gerit HERMENS
Aa Jan HUYBERTS van Tilborch
Ke Jan JACOBS alias MOLEN
Ke Bastiaan JANSEN en zijn vrouw.
Ke Gommert JANSEN
Ke Symen JANS
Ke Peter JONCKERS van Roy
Na De vrouw van Cornelis Ariens DE CROM
Aa De vrouw van Jan Gijsberts VAN CROONENBORCH
Ke Peter Hendricx DEN CUYPER
Aa De vrouw van Jan LAUREYSSSEN
Ke Berbel LUENESEN
Ke Lijn MARTENS
Ke Jhr. VAN MERODEN
Ke Dierck Lambrechts VAN MULBRACHT
Ke Beel MULDER
Ke Jan NEGGERS
Ke Willem VAN OSTADEN
Ve De vrouw van Goossen Peters VAN OUDENHOVEN
Ke Gerit PETERS van Liempde
Ve De vrouw van Laureys PETER QUINTEN
Ke Adriáen DEN RAEYMAKER en zijn vrouw
Ke Jhr. RATELANT en zijn vrouw
Ke De schout van Kempenland
Ve De vrouw van Jan DE SMIT
Ke Jan IN DEN SWAEN en zijn vrouw
Ke Peter SWAENTS
Ke Jan TIJSEN
Ke Wouter Peters VAN DEN VEN
Ve De vrouw van Jan Aert Tonis VERROTEN
Ke Cuen Jan Handrick VLEMMINCX
Ke Margriet WIJNANTS

St reekarchivariaat:
M. van der Heijden-Bruning.

XIV. ARCHIVALIA AANGAANDE DE OUDE KEMPISCHE GILDEN

(vervolg)

13. KAART VAN HET ST.-ODULPHUS-VOETBOOGGILDE TE BEST

Rechterlijk archief Oirschot, inv. nr. 134 (aparte folio's, waar-
.schijnlijk hier foutief ingevoegd), folio 94 r. t/m 95 v.

Jaar: waarschijnlijk 1534 (vergelijk de namen van de schepenen).

Allen ende eenen iegelijcken etc.: Saluyt: Wij etc., scepenen etc.,
doen konde, certificerende voer die gerechte wairhey, dat op hyuden
datum van desen voir ons scepenen voerscr. zijn gecompareert ende
verschenen: eensdeels goeder mannen, ende jonge gesellen, affectie
ende liefd draigende totten edelen voetboege. Hebben bij gebreecke,
faulte ende versumenis van eender auder charten, eertijts van dezen
scutterijen gemaict zijnde, met wille, wetenthey ende volcomen
consente van Korstianen Konen, scouthet van Kempelant, in den naem
ende vanweegen der keyserlijcker majesteyt ende hoicheyt - gelijc
genoch dairaf voir ons, scepenen, bij zijns selfs auctentyck hant-
schrifte gebleecken is - vermaict ende vernyeuwt een minlicke gesel-
scap ende scutterije ter eeren Goidts, Mariën zijnder liever gebene-
dider moder ende allen Goidts lieven heyligen, ende sunderlinge
ter eeren van den heyligen confessoir Sunte Odulphus tot Best, omme
den edelen voetboege in genuechten te hanteren. Gelovende aen mal-
canders handen, op verbyntenis van honnen persoen, honnen gueden
present ende toecomende, ten ewigen daigen stendich te hauden, nae
te gaen ende metten werck te volbringen allen deze punten ende anti-
culen hiernaevolgende. **

1.

In den irsten is geordineert, dat soe wie den voegel of die pape-
gaey affschiet of coninck is, dat die met. Zijnder huysvrouwen of
coninginnen van dyen maeltijt tsavonts ende tsanderendaigs sconens
(dewelcke die scutteren alsdan met malcanderen doen sullen) sal ende
sullen los, vrij (wijt ende ongehauden weesen; mer die coninck sal
sculdich zijn, voer den zilveren voegen sufficiënten borgen te set-
ten, die dairvoir sullen moten geloven als voir principael sculdt.

2.

Ten anderen is geordineert, dat alle scutteren opten dach dat zij
honnen papegaey schieten sullen, te weeten des sondaigs nae Sunte
Odulphus dach, verbonden sullen zijn tsavonts ende tsanderendaigs
snónens te compareren ten maeltijen; of 't en weere hij buten Oer-
schot uuyt noetsaecken weesen moste ofte siecke waer, sal of zullen
in dien gevalle eenen anderen in honne plaetze moigen seynden; ende
weer zij compareren of nyet en compareren, sullen nochtans verbonden
zijn te betalen montkosten ende anderen kosten, soevele of zij dair
present ende tegenwordich weeren geweest.

3.

Ten derden is geordineert, dat men den scuttersboom dair men die papegaey op schieten sal, setten sal te midweegen van den drie hertgangen van Airle, Naestbest ende Verrenbest, te weeten tot Naestbest dair 't die dekens in tijde wesende ordineeren sullen.

4.

Ten vierden is geordineert, dat nyemant met eens anders geschut of boute tegen zijnen consent opwairts schieten sal, opten peen van eenen halven stuver tot behoef der scutterieën.

5.

Ten vijften is geordineert: soe wie in dese scutterije sal willen gaen, sal moten hebben die goede gonste van den coninck, dekenen ende sommige scutteren, ende sal verbonden zijn van innegaen te geven twee stuver tot behoef Sunte Odulphus capelle; dairinne ontfangen ende gescreven wesende ende naderhant wederom uuyt liefden te gaen, sal verbonden zijn te geven tot behoef als voir een pont was, yrst oick ende voir al bij hem tot zijnen gedeelt toe alle voirgedaende costen van der scutterijen afgedaen wezende.

6.

Ten sesten is geordineert, dat alle scutteren opten dach dat zij hueren papegaey schieten sullen, verbonden sullen zijn te comene met honnen scutterlijcken boege onder den scuttersboem, ende statelick te gaen met honnen coninck te love in Sunte Odulphus capelle, of gelijc die dekens in tijde wesende dat ordineren sullen, opten peen van twe stuveren tot behoef der scutterijen, soeverre hij binnen Oerschot is ende nyet sieck of cranck en is.

Ten sevenden is geordineert, dat alle scutteren verbonden sullen zijn, opten kermisdach van Best ende op Sunte Odulphus dach te comene tot Best, ende statelick met honnen boege voer die processie mede omme te gaen ende metten coninck te offeren - of gelijc die dekens alsdan wesende dat anders statueren sullen -, op die verbuerte bij eicken ende telcker reysen van eenen stuver tot behoef der scutterijen.

8.

Ten achtsten is geordineert, dat alle scutteren verbonden sullen zijn, met honnen aflivigen gildebrueder tot Oirschot ter groven te gaen ende voir zijn siele mede te offeren ende te bidden (soeverre hij binnen Oerschot is of nyet sieck of cranck is), op die verbuerte van eenen stuver tot behoef Sunte Odulphus capelle vors.

9.

Ten negensten is geordineert, dat hem een iegelijck wachten sal, ten tijde als men nae den voegel opwairts schiet, voer dat geschut of voer die bouten, want neymonden dairaf berichsel, bescheet of

beternis gedaen en souden wordden.

10.

Ten thiensten is geordineert: of dair ennige scutteren waeren die nyet en wouden bericht, gecorrigeert of gestraft wezen, of ennige onoerlijcke stucken gedaen hedden alsoe dat die gemeynen scutteren zijn geselschap nyet langer en begerden, sullen die dekensof ennich van hon denselven geven of seynden 1 ort stuver, hem dairmede sluytende ende kerende uuyter gilden ende scutterijen vors., diewelcke hem dyer nyet meer daernae en sal moigen orderweynden ende daarmede uuytgedaen sal wezen.

11.

Ten elfsten is geordineert, dat men altijd in der scutterije drie dekens hebben sal: in eicken hertganck - van Airle, Naestbest ende Verrenbest - éénen, ende soe wie van den gemeynen gildebrueders dairtoe gekoeren ende gedeputeert sullen wordden, sullen sculdich zijn dat aen te verden ende nyet te weygeren, opten peen van eenen pont was tot behoef der capellen vors.; ende men sal allen jaren tsanderendaige nae den scietsdach anderen deke(n)s kiezen ende setten, ende alsdan sullen die aude verbonden zijn, yrst ende voir al honnen rekeninge te doen, kueren ende bruecken - soeverre dair ennige zijn den gildebrueders toebehorende - bij te brengen, bewijs ende reliqua te doen, opten peen van eicken van eenen pont was, half tot behoef der gulden ende d'ander helft tot behoef Sunte Odulphus capelle.

12.

Ten twelfsten is geordineert, dat allen die scutteren die nae datum van dezen in dezen scutterijen comen sullen, verbonden sullen zijn, allen deze punten ende articulen, in desen brieve gespecificeert, nae te gaen ende te volbrengen opte neenen dairinne begrepen, in alder vuegen, maten ende manieren of zij huyden tegenwoirdichlijcken selve in persoén voir ons scepenen die gelofte gedaen hedden; ende sal voirdaen genoch wezen, dat zij gelooft of eedt doen voer coninck ende dekens van dezen scutterijen, dezen articulen te onderhouden nae tenuerdes briefs, ende voir alsulcx gehauden of zij die gelooft voir scepenen gedaen hedden.

13.

Ten dertiensten is geordineert, dat die coninck, dekens ende sommige scutteren in tijde wesende, altijd als 't hon gelieven sal, dese articulen, kueren ende bruecken - in desen brieve genoempt - sullen moigen minderen, meerderen, af- ende toedoen, gelijc hon dat nutste, oirbarlicxste ende bequaemste sal duncken weezen.

14.

Ten viertiensten: of 't gebuerden, dat op ennige statiedaigen - te weeten opten scietsdach, tsanderendaigs ende op ennige anderen daigen als die gemeyn scutteren vergadert sullen wezen - ennigen twist, ge-

vecht ende discordt gevele tusschen ennige scutteren, ende die een den anderen hiet liegen of op malcanderen messen toigen of met potten, stocken of desgelijcken nae malcanderen worpen of scoloigen, dat die dairraen bruecken zullen tot behoef der scutterijen een tonne biere; ende sullen dairenboven noch verbonden zijn, dat verscheel, differenten ende twist te geven in handen van den coninck, dekens ende ennigen scutteren, die elck van den partijen dairtoe nemen sullen, ende soe wes dierai af uuytspreecken, verbonden zijn nae te gaen ende te volbrengen opten peen (die des weygerden ende nyet volgen en woude) van twe pont was, half tot behoeften heeren in Oerscot ende d'ander helft tot behoef der scutterijen.

Welcke alle voergescre. boeten, tosten, kueren ende bruecken bij den dekens in tijde wesende vervolgt sullen worden, ende sullen die scutteren ende overtreders verbonden zijn die te betalen als verwonnen verreycte schuit, zonder vonnis ter executiën gestelt te worden als voer gewijsden saecken, sonder dach of recht dairtegen te mogen obtineeren, namptisatie moet voir ende eer gedaen zijn ende dair en t'eynden recht; dairinne allen die scutteren hon overgegeven ende verbonden hebben, overgeven ende verbynden midts dezen, behaudelijck altijt den heeren hon heerlijcheyt ende eenen iegelijcken zijnen goeden rechte.

Actum XXVI junii,
apportatem per Laeck et After.

** Uit deze aanhef blijkt duidelijk, dat de oudste stichtingsakte van het St.-Odulphusgilde is verloren gegaan.

- 1) Wie de vogel afschiet, wordt koning. Hij zal dan met zijn vrouw kosteloos aan de avondmaaltijd en de volgende dag aan het noenmaal deelnemen. Hij is verplicht voor de zilveren vogel een goede borg te stellen.
- 2) Op de schietdag, zondag na St.-Odulphus, moeten alle gildebroeders 's avonds en de volgende dag 's middags bij de gemeenschappelijke maaltijd verschijnen. Zieke gildebroeders en degenen, die uit noodzaak buiten Oirschot vertoeven, mogen een plaatsvervanger aanwijzen. Zij zijn echter verplicht, de kosten van het eten te voldoen.
- 3) De schutboom zal worden geplaatst te Naastenbest in het midden van de drie hertgangen Aarle, Naastenbest en Verrenbest.
- 4) Niemand mag met andermans boog schieten.
- 5) Wie tot het gilde wil toetreden, moet door koning, dekens en enige gildebroeders worden voorgedragen. Hij moet 2 stuivers betalen ten behoeve van de Odulphuskapel. Wie het gilde gaat verlaten, moet ten behoeve van de kapel 1 pond was betalen.
- 6) Alle gildebroeders moeten op de schietdag met hun boog onder, de

schutboom verschijnen en in statiepak met hun koning naar de Odulphuskapel gaan. Verzuim wordt met 2 stuiver beboet.

- 13) Op kermisdag en St.-Odulphusdag moeten alle broeders in statiepak en met hun boog in de processie meetrekken en met de koning offeren. Verzuim wordt met 1 stuiver beboet.
- 14) De gildebroeders zijn verplicht, een overleden broeder ten grave te brengen en voor zijn ziel te offeren en te bidden. Bij verzuim moet 1 stuiver worden betaald.
- 15) Bij het schieten op de vogel moet ieder gildebroeder zich volledig veilig stellen. Eventueel letsel is voor eigen rekening.
- 16) Aan de gildebroeders, die niet gekorrigeerd of gestraft willen worden of die zich oneerbaar gedragen, zal door de dekens een halve oort-stuiver morden overhandigd ten teken, dat zij uit het gilde zijn ontslagen.
- 17) Het gilde moet drie dekens hebben, uit ieder hertgang één. Wie zijn benoeming niet aanvaardt, moet 1 pond was voor de Odulphuskapel betalen. Ieder jaar na de schietdag worden andere dekens gekozen. De oude dekens moeten dan rekening en verantwoording afleggen. Verzuim wordt beboet met 1 pond was, waarvan de één helft voor het gilde en de andere helft voor de Odulphuskapel is bestemd.
- 18) Gildebroeders, die na datum van de kaart lid worden, zijn verplicht alle artikelen van deze kaart aan te nemen en op te volgen alsof zij nu persoonlijk voor de schepenen hun belofte hadden gedaan. Het zal vervolgens voldoende zijn, de eed voor koning en dekens af te leggen.
- 19) Koning, dekens en de gildebroeders mogen van deze artikelen iets laten vervallen of er iets aan toevoegen, zoals het hun nuttig en heilzaam voorkomt.
- 20) Gildebroeders, die messen trekken of met potten of stokken gaan slaan, moeten ten behoeve van het gilde een ton bier betalen en hun geschil aan koning, dekens en enige schutters ter beoordeling voorleggen. Aan de uitspraak van de laatstgenoemden dienen zij zich te houden. Weigering wordt met 2 pond was beboet, waarvan de één helft voor de Heer van Oirschot en de andere helft voor het gilde wordt bestemd.